

OTDK-DOLGOZAT

2015

**PÉNZGAZDÁLKODÁS,
AVAGY AZ ÉLETCIKLUSOK MEGTAKARÍTÁSAI A
MINDENNAPOKBAN**

**FINANCIAL MANAGEMENT,
SAVINGS OF THE LIFE CYCLES IN EVERYDAY LIFE**

Kézirat lezárása: 2015. január 1.

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	1
INTRODUCTION – SELF-CARE	2
I. FEJEZET.....	3
MI A PÉNZ?	3
A PÉNZ SZEREPE A CSALÁD ÉLETÉBEN	3
MEGTAKARÍTÁSHOZ VEZETŐ ÚT	4
MIÉRT ÉRDEMES MEGTAKARÍTANI?	6
KÜLÖNBÖZŐ ÉLETCIKLUSOK VÁLTOZÓ CÉLKITŰZÉSEI	7
II. FEJEZET	9
TAKARÉKOSKODÁS GYERMEKKORBAN	9
<i>Az állam által nyújtott megtakarítási forma</i>	9
<i>Biztosító társaságok kínálata</i>	10
<i>Pénzüintézetek szerepe a takarékoskodás terén</i>	11
III. FEJEZET	13
AZ IFJÚSÁG MEGTAKARÍTÁSI LEHETŐSÉGEI	13
<i>Egyszerűbb takarékoskodási formák</i>	13
IV. FEJEZET	15
AZ AKTÍV FELNŐTTKOR EL NEM KÖLTÖTT PÉNZEI	15
<i>Otthonteremtés gondolata</i>	19
<i>Biztonság kialakításának fontossága</i>	20
<i>Különböző takarékoskodási módok</i>	21
<i>A nyugdíjas évekre gondolva</i>	24
V. FEJEZET	27
PROBLÉMÁK HAZÁNKBAN	27
AZ IDŐSKOR ANYAGI HÁTTERE	27

VI. FEJEZET	29
KUTATÁSOM CÉLJA.....	29
FELMÉRÉSEK HAZÁNKBAN	29
KUTATÁSOM EREDMÉNYEI	30
ÖSSZEFOGLALÁS.....	38
SUMMARY – LIFE CYCLES	39
SAVINGS IN CHILDHOOD	39
<i>Form of savings offered by the state</i>	<i>39</i>
<i>Offers by insurance companies.....</i>	<i>40</i>
<i>The role of financial institutions in savings.....</i>	<i>40</i>
SAVING POSSIBILITIES OF THE YOUTH.....	40
SAVINGS FROM ACTIVE ADULTS	41
<i>The thought of making home.....</i>	<i>41</i>
<i>The importance of developing security</i>	<i>42</i>
THE FINANCIAL BACKGROUD OF THE OLD	43
IRODALOMJEGYZÉK.....	44
MELLÉKLETEK.....	1

ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra: Az emberi élet nagyobb szakaszai (NEMZETKÖZI BANKÁRKÉPZŐ KÖZPONT, 2011, pp. 7-8).....	7
2. ábra: Bankszámla típusok életkoronként (ÜZLETI KALAUZ NŐKNEK, 2014).....	12
3. ábra: Családi költségvetés – mérleg (PSZÁF, 2012)	16
4. ábra: Megtakarítások és befektetések összevetése (<i>A Magyar Nemzeti Bank adatai alapján</i>)	18
5. ábra: Lakástakarék Pénztár lényege (<i>A Fundamenta adatai alapján</i>)	20
6. ábra: Önkéntes pénztárak az igénybe vehető szolgáltatások alapján (MATITS, 2005)	22
7. ábra: A magyar nyugdíjrendszer felépítése (CSALÁDI KASSZASIKEREK, 2008) ...	25
8. ábra: Európai Unió népességének várható alakulása 2005 és 2050 között (Zöld Könyv) (POINTERNET).....	27
9. ábra: Válaszadók korcsoportonkénti megoszlása.....	30
10. ábra: Magyarországon élő háztartások összetételének arányai	31
11. ábra: Pénzügyek megtervezésének aránya	32
12. ábra: Az első megtakarítások elhelyezésének időbeli megjelenése	33
13. ábra: Célkitűzések megoszlása a megtakarítások terén.....	34
14. ábra: Gyermek számára választott takarékosági módok alakulása	35
15. ábra: Az önkéntes pénztárak használata	36
16. ábra: Az információáramlás jellemzője hazánkban a pénzügyek terén	36

BEVEZETÉS

*„Mielőtt beszélnél, hallgass,
mielőtt írnál, gondolkodj,
mielőtt költenél, keresd meg,
mielőtt befektetnél, informálódj,
mielőtt feladnád, próbálkozz,
mielőtt nyugdíjba mennél, tegyél félre,
mielőtt meghalnál, adakozz.”*

/William A. Ward/

Dolgozatom elsődleges célja, hogy megvizsgáljam és összefoglaltam a megtakarítási lehetőségeket életciklusokra bontva. A témámmal segítséget szeretnék nyújtani mindazoknak, akik hiányosnak érzik ismereteiket e téren. Tapasztalatom szerint hazánkban elég alacsony szinten jelenik meg a pénzügyi intelligencia a környező országokhoz képest. Erre azonban megoldást kell találni, hogy a magyar lakosság tudatosan és optimális módon kezelje pénzügyeit. Ezt több tényező is befolyásolja. Az egyik nagy probléma, hogy Magyarországon az egy főre jutó jövedelem jelentősen alacsonyabb a nyugati országokéhoz képest. Éppen ez az oka, hogy a magyar emberek kisösszegű megtakarításra képesek. A másik befolyásoló tényező, hogy nem megfelelő mennyiségű, illetve minőségű szakmai információ áll rendelkezésre hazánkban az öngondoskodás terén, vagy sokak számára ezek megfogalmazása bonyolult. Az emberek gondolkodásmódját e téren is fejleszteni kellene, éppen emiatt ajánlott pénzügyi szakember igénybevétele ezzel kapcsolatosan.

Az OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development – Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet) 2012-es felmérésre szerint nagymértékű lemaradás mutatkozik Magyarországon a megtakarítási lehetőségek kihasználásában és az e téren való tudatosságban. A többi országban megjelenő 60 százalékos megtakarítási kedvhez képest nálunk az aktív megtakarítók mértéke 27 százalék. Következésképpen a hazánkban megjelenő pénzügyi kultúra igencsak javításra szorul (PIACESPROFIT, 2014).

INTRODUCTION – SELF-CARE

Self-care is indispensable nowadays. By planning our finances, our goal is to face the certain or uncertain future events with an appropriate efficiency. It is important to know how big amount of money can we set aside and how to do that. We need to find the most proper saving products: in case of certain events a bank deposit can be suitable; for unwaited events there are various insurances. Nowadays, it is not easy to retain savings, since people can get to different financial situations during their career. Our opinion is that financial self-care can be divided into three parts. The first one is earning, the second is spending – consuming, and then finally the investment of the unspent money. During consumption we have to differentiate between goods or services for everyday life (like foodstuff, housing), also some products which are considered average but not vital, and finally the luxury goods like gold jewellery or a world tour. However, these can be different in households or between people depending on the level of income and different needs. Decisions in connection with expenses can be made based on this. In evolving the process of self-care, the length of time is also determining: short (not longer than 1 year), middle-length or long period. It is important what kind of goal or goals are considered of if we have concrete goals at all. Besides this we have to care for the expected share: the sum I get for my money being used and also for the risk that is how uncertain the investment is for me and what is the rate of loss and profit.

Nowadays the importance of saving is not in question since we can find our place in the world by it: we can get a house, a car, we can finance our holiday, and we can prepare for unexpected events too. Moreover, we can ensure peaceful aging for us and our family members. For this we need to think over some questions: why we set aside, how long we plan to invest our money, in what conditions and how much we are able to mark out for it monthly (PSZÁF, 2014).

I. FEJEZET

MI A PÉNZ?

„*A pénz mozgatja a világot*” (BALYÓ, 2014, p. 3.) – gyakran elhangzó szlogen, mely valóban meghatározza életünket. Kisgyermekkortól hamar tudatosul mindenkiben, hogy az élethez elengedhetetlenül szükséges a pénz. Végigkíséri egész életünket. Életminőségünk attól függ, hogyan tudjuk a költségvetésünket úgy alakítani, hogy elegendő összeg jusson megtakarításokra is. A hétköznapi életben szükséges javakat meg tudjuk vásárolni, de úgy kell gazdálkodnunk, hogy a kitűzött céljaink megvalósításra kerüljenek.

A szülők példamutatása nagy fontossággal bír, mivel a gyermeket pici kortól szoktatni kell arra, hogy ha a zsebpénzből olykor a perselyébe félre tesz, akkor később egy nagyobb álmát tudja megvalósítani, így a gyermek fokozatosan tanulja meg a jó gazdálkodás szerepét és felnőtt korára tudatosan fog a pénzzel bánni.

A PÉNZ SZEREPE A CSALÁD ÉLETÉBEN

A családról gondoskodni kell. A pénzügyi költségvetés tervezése által könnyen átláthatóvá válik, hogy mire elég a szülők jövedelme, mi az, amire költeni kell, mi a kevésbé fontos a mindennapi megélhetéshez. Mindezek figyelembevételénél kiderül, hogy mennyi marad megtakarításokra. Fontos részletesen átgondolni és megtervezni ezek felhasználását.

A családi költségvetés összeállításánál, felépítésénél fő szempont, hogy miből tevődik össze a család összes bevétele. Figyelembe veendő a rendszeres havi jövedelem és az eseti- és rendkívüli plusz bevételek is. Ezekhez kell igazítani a háztartás kiadási oldalát. A mindennapi szükséges kiadások (rezsi, élelmiszer, ruházkodás stb.) mellett kalkulálni kell a váratlan kiadásokkal (baleset, táppénz, káresemény stb.) is. Ezek mérlegelésével úgy kell a tervezést alakítani, hogy megtakarításra is lehetőség legyen, tehát a kiadások a lehetőségekhez mérten sose haladják meg a bevételeinket. A családi költségvetés alakulását sokféle tényező befolyásolja: család összetétele, létszáma és a családtagok közös céljainak, feladatainak fontossági sorrendje. Teljesen másképp alakul egy több fős család költségvetésének összeállítása, mint egy egyszemélyesé. Emellett a célkitűzések sorrendje sokat számít, mivel hierarchia felépítése nélkül olyan esetben például, ha nincs

elegendő jövedelem, akkor lehet, hogy olyan dolgot nem lehet véghezvinni, ami éppenséggel létfontossággal bír. Ez kellő odafigyelést igényel, ami mellett sokat jelent a családtagok közötti együttműködés a döntések során.

Életünk folyamán az egyéni és a közös célok meghatározóak. Nagy szerepe van a megfelelő, helyes döntésnek a pénzünk felhasználásában. Kiemelkedő jelentősége van a tudatosságnak, a megfontoltságnak, a precizitásnak és a naprakészségnek a tervezés során. A család minden tagjának az érdekeit és véleményét figyelembe kell venni. Amennyire csak lehetséges, a döntéseket közösen kell meghozni.

Ahhoz, hogy az ember megfelelő pénzügyi döntést tudjon hozni a következő lépéseket szükséges betartani: 1. elérendő cél meghatározása, 2. a kívánt eredmény elérésével kapcsolatos információk összegyűjtése, 3. lehetséges következmények átgondolása (például mit kellene az érdekében feladni, hogy az adott dolog megvalósuljon), 4. optimális döntés meghozatala, 5. terv módosítása, amennyiben ez szükséges. Tehát fel kell fedezni a szükségleteinket, vágyainkat, választási lehetőségeinket, az ezzel kapcsolatosan felmerülő összes költséget, valamint a feláldozható hasznot is ahhoz, hogy a kívánt eredményt elérjük (INVESTOR EDUCATION, 2014).

MEGTAKARÍTÁSHOZ VEZETŐ ÚT

A költségvetés megfelelő alakítása során el nem költött jövedelem felhasználásához érdemes tervet készíteni, kitűzni egy vagy több célt, odafigyelve az ezt befolyásoló tényezőkre. Meg kell keresni a céljaink eléréséhez vezető legkedvezőbb befektetési lehetőségeket, megtakarítási formákat. Amennyiben jól megtanulunk tervezni, kiszámíthatóvá tehetjük pénzügyi helyzetünket és anyagi biztonságunkat.

Az öngondoskodás elengedhetetlen napjainkban. Pénzügyeink megtervezésével célunk az, hogy megfelelő felkészültséggel álljunk a jövőbeni biztos, illetve bizonytalan események elé. Fontos tudnivaló ekkor, hogy mekkora összeget és milyen módon vagyunk képesek tartálékolni. Meg kell találni a legmegfelelőbb megtakarítási terméket: például biztosan bekövetkező események esetében megtakarításra alkalmas akár egy bankbetét; váratlan eseményekre pedig megfelelőek lehetnek a különféle biztosítások. Manapság azonban nem könnyű feladat megtakarításokat felhalmozni, mivel az emberek a különböző életpályáikon más és más jövedelmi helyzetbe kerülnek. Jövedelmet az aktív felnőttek

tudnak termelni. A fiatalok és a nyugdíjasok ebből a szemszögből passzívan viselkednek (SÜGE. 2011, pp. 195-200). Megtakarítások gyűjtésével kialakítható a család pénzügyi biztonsága. Emellett azonban a családi költségvetés sem elhanyagolandó, figyelni kell a bevételek és a kiadások egyensúlyára. Ebben nagy szerepe van az államnak, mivel erre alkalmas szabályozó rendszert alakított ki. Mindemellett a háztartásoknak komoly döntéseket kell hozni, mind rövid, mind hosszú távon a pénzügyeik stabilitása érdekében.

A pénzügyi öngondoskodás véleményem szerint három részre bontható. Első a jövedelem megszerzése, második a jövedelem elköltése – fogyasztás, majd végezetül az el nem költött pénz felhasználása, befektetése. A fogyasztás során meg kell különböztetni a mindennapi élethez elengedhetetlen termékeket vagy szolgáltatásokat (például élelmiszer, lakhatás), valamint az olyan termékeket vagy szolgáltatásokat melyek átlagosnak mondhatóak, de nem bírnak létfontossággal; végezetül pedig a luxus termékeket is: például arany ékszer és a világkörüli utazás. Azonban ezek a jövedelemszinttől és a különböző szükségletektől függően háztartásonként vagy akár személyenként is eltérőek lehetnek. Ez alapján hozhatóak meg személyre szabottan a kiadásokkal kapcsolatos döntések.

Az öngondoskodás folyamatának kialakításában meghatározó az is, hogy milyen időtávban gondolkodunk: rövid (1 évnél nem hosszabb), közép vagy hosszú táv. Fontos, hogy milyen céllal, illetve célokkal, vagy hogy egyáltalán rendelkezünk-e konkrétan meghatározott célokkal. Emellett arra is oda kell figyelni, hogy mekkora az elvárható hozam: az az összeg, amit majd a pénzem használatáért kapok, és mekkora a kockázat, azaz mennyire bizonytalan számomra egy adott befektetés, mekkora a nyereség illetve veszteség aránya.

Mindemellett nem mindegy, hogy mely életciklusban gondolkodunk. Más a gyermekkori, más az aktív felnőtt, illetve a nyugdíjas kori célokhoz vezető út. A tervezés folyamatát önmagunk is elvégezhetjük, azonban az egyre bonyolultabb pénzügyi szabályok és korlátok miatt egyre gyakoribbá válik szakember igénybe vétele ezen a téren. Ugyanakkor a saját tudásunk, tapasztalataink olykor lehet, hogy nem elegendőek a mai változó világban. A pénzügyi szakember felkészültségére, tájékozottságára és ismeretanyagára, kapcsolataira napjainkban és a jövőben elengedhetetlen szükség mutatkozik.

MIÉRT ÉRDEMES MEGTAKARÍTANI?

Napjainkban már nem is lehet kérdéses a takarékoskodás fontossága, mivel ezáltal találjuk meg helyünket a világban: így juthatunk például lakáshoz, autóhoz; így oldhatjuk meg nyaralásunkat; és így tudunk felkészülni a váratlan eseményekre is. Továbbá nyugodt időskort biztosíthatunk magunknak és családtagjainknak. Mindehhez fontos átgondolni bizonyos kérdések körét: milyen célra teszünk félre, mennyi időre tervezzük pénzünket befektetni és milyen feltételek mellett és mekkora összeget vagyunk képesek havonta erre szánni.

Attól függően, hogy ki és mekkora összeget és milyen időtávra képes félre tenni, annak függvényében alakul, hogy mely megtakarítási formát érdemes és célszerű választani. 5000 forint alatti megtakarítások esetén a bankbetétek jöhetnek szóba, melyek jellemzően rövid távúak. 5000 - 10 000 forint közötti befizetések esetén már több mód is van a takarékoskodásra pl. megtakarítás típusú életbiztosítás (minimum 10 évre), önkéntes nyugdíjpénztári befizetés (minimum 10 évre), lakástakarék pénztári szerződés kötése (legalább 4 évre), nyugdíj előtakarékossági számla nyitása stb. Amennyiben több mint 10 000 forint áll rendelkezésünkre, abban az esetben felmerülhet kincstárjegy, egyéb befektetési jegyek, illetve banki értékpapírok vásárlása is. Akinek lehetősége van még ennél is nagyobb összeget befektetni, az jellemzően államkötvényt vagy részvényt vásárol, ami hosszú távú befektetési lehetőséget jelent. Nem elhanyagolandó a kockázat figyelembevétele sem. Az óvatosabb befektetőknek a bankbetétek vagy állampapírok jelentenek megoldást a kiszámíthatóság és a mérsékelt, de biztos nyereség miatt. A merészebbek, akik kiemelkedőbb nyereség elérhetősége miatt vállalnak magas kockázatot, ők a részvényvásárlást helyezik előtérbe. Akik a középutat szeretnék inkább választani, számukra alkalmasak lehetnek a befektetési jegyek, az önkéntes nyugdíjpénztári befizetések, illetve a megtakarításokkal kombinált életbiztosítások (PSZÁF, 2014).

KÜLÖNBÖZŐ ÉLETCIKLUSOK VÁLTOZÓ CÉLKITŰZÉSEI

**1. ábra: Az emberi élet nagyobb szakaszai
(NEMZETKÖZI BANKÁRKÉPZŐ KÖZPONT, 2011, pp. 7-8)**

Az 1. ábra a különböző életciklusok megtakarítási, befektetési lehetőségeit tartalmazza.

Ez azonban nem korlátozható szoros keretek közé, hiszen egyénenként változó például az, hogy mikor válik valaki kereső személlyé, mikor végzi el az iskoláit, milyen jellegű és milyen bevételt jelentő munkaviszonyt tud létesíteni, tehát hol helyezkedik el az ember az élet hierarchiájában. Attól függetlenül, hogy ez nem mindenre alkalmazható séma, mindenkinek ezeket a lépcsőfokokat kell megtennie az életben.

A 18 év alatti gyermekek, mivel saját jövedelemmel nem rendelkeznek, még nem önállóan döntenek arról, hogy milyen megtakarítási formát kívánnak választani. Itt nagy a szülői felelősség, mert a szülői minta nagymértékben befolyásolja a fiatalság jövőbeni pénzügyi tevékenységeit, döntéseit.

Az iskolai évek befejeztével és az első munkaviszony létesítésével már önálló jövedelem segítségével és megfelelő gazdálkodással kis megtakarításhoz is hozzájuthat a jól gazdálkodó fiatal, ez ösztönözni fogja arra, hogy a kisebb-nagyobb álmait már saját forrásból valósítsa meg.

A felnőttkorban már egyre nagyobb célok kitűzésére kerül sor, itt már gondolni kell a családalapításra, lakáshoz jutásra, egyéb anyagi javak megszerzésére a mindennapi kiadások mellett. Ehhez szükség van stabil munkaviszonyra, illetve jövedelemforrásra.

A nyugdíjba vonulást követően általában csökken a család bevétele, ezért van szükség arra, hogy még aktív dolgozóként gondoljunk az időskori anyagi biztonságra. Gyakran az is előfordul, hogy a nyugdíjas korúak unokáik és gyermekeik számára nyitnak megtakarítási számlákat, amennyiben anyagi lehetőségük ezt megengedi.

II. FEJEZET

TAKARÉKOSKODÁS GYERMEKKORBAN

A 0 és 18 év közötti korosztály megtakarítási lehetőségeit három irányból is megközelíthetjük, az állam, a bankok és a biztosítók szemszögéből.

Az állam által nyújtott megtakarítási forma

A BABAKÖTVÉNY, más néven életkezdési támogatás, melyet a 2005. évi CLXXIV. törvény szabályoz. A Magyar Államkincstár által kezelt betétforma, 18 éves kor alatt bármikor megnyitható a Start számlával. A start-értékpapírszámla két részből áll: van egy ügyfélszámla, mely a befektetésre váró összeg nyilvántartására szolgál, és van egy értékpapírszámla, ami a befektetésekből származó értékpapír állományának nyilvántartását biztosítja. A számlára kerül az állami támogatás és az átutalt befizetés összege, ahol az nem kamatozik. Ahhoz, hogy kamatozzon is, megbízást kell adni a kincstár által forgalmazott értékpapír vásárlására, vagy jegyzésére. Ez egy állam által nyújtott támogatás, mely az egyéni befizetésekből és a hozamból tevődik össze.

Kezdetben azon gyermekek részére volt köthető, akik 2005. december 31-e után születtek, magyar állampolgárságúak és Magyarország területén bejelentett lakóhellyel rendelkeztek, ami azonban úgy módosult, hogy már a 2006. január 1. előtti születésűekre is nyitható start számla. 2005. december 31-e után született gyermekek esetében nincs szükség külön számlanyitásra, mivel az Államkincstár automatikusan minden megszületett gyermek számára megnyitja. 2012. október 1-jétől hozzátartozó is megnyithatja 25 000 Ft befizetésével. A számla megnyitását követően a kedvezményezett részére bankszámlát nyit, melyre bárki bármekkora összeget befizethet korlátozás nélkül, azonban a befizetés nem kötelező.

A befizetett összeg arányában állami támogatás kapható, de ez maximum évi 10 százalék vagy 6000 forint (kivéve: rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult esetén ez az összeg 12 százalék vagy évi 12 000 forint). 2013. december 1-jétől minden befizetés befektetése automatikusan állampapírba kerül, melynek elnevezése Babakötvény. Az infláció mértéke felett 3 százalékkal kamatozik és a gyermek 18 éves korában jár le. A Magyar Állam a mindenkor évi költségvetési törvényben meghatározza az általa kínált támogatás kezdő összegét, mely jelenleg 42 500 forint. Átmeneti-, illetve tartós nevelésbe

vett, illetve rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyerekek esetében a születést követő hetedik és tizenegyedik évben újabb támogatást biztosít az állam, melynek összege esetenként 44 600 forint. A számlán elhelyezett összeget a Magyar Államkincstár évenként emeli az ötéves futamidejű állampapírok hozamával. Az egyéni befizetések után az állam évenként további támogatásokat nyújt, mellyel növeli a hosszú távú megtakarítási szándékot.

Támogatások és a hozamok összege elhelyezhető állampapírokban, ami az állami garancia miatt hosszú távú befektetési lehetőséget biztosít. Éppen az állami garancia miatt hosszú távú biztonságos befektetés. Számla vezetése, használata és a kifizetések is mind díjmentesek. A hozam és a megtakarítás után semmiféle adó-, illeték-, illetve járulék fizetési kötelezettség nincs. A számlán felhalmozódott összeget a számla tulajdonosa tizennyolcadik életévének betöltését követően a törvényben meghatározott célokra veheti fel, melyek a következők: tanulmányok, pályakezdés, lakhatás, gyermekvállalás feltételeinek megteremtése, és egyéb meghatározott célok.

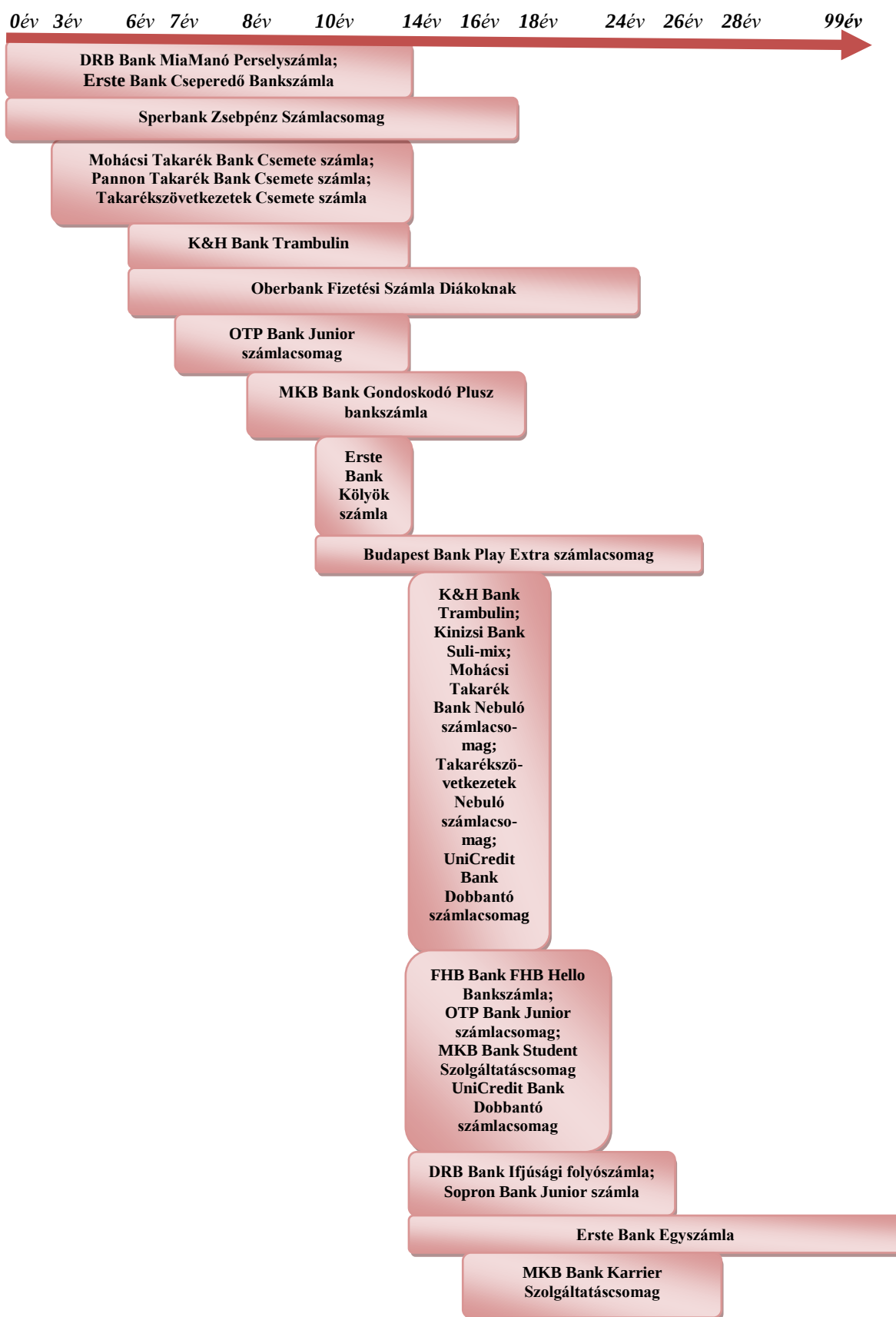
Biztosító társaságok kínálata

Minden szülőnek az az álma, hogy gyermekének gondtalan, anyagi problémáktól mentes felnőttkort biztosítson. Ennek egyik formája a megfelelő biztosítási forma igénybevétele, mely a rendszeres megtakarításon túl elfogadható hozam segítségével növelheti a befektetett alapösszeget. Számos biztosító cég számtalan megoldási lehetőséget nyújt. A szülő feladata, hogy megtalálja a gyermeke számára a legmegfelelőbbet. A szülők jövedelmétől függ, hogy mekkora összeget tudnak havonta erre a célra befektetni. Többféle biztosítás közül lehet már választani a gyermekek számára is: például tanulóbiztosítás, utas és balesetbiztosítás, esetleges vagyonbiztosítás stb.

Pénzintézetek szerepe a takarékoskodás terén

Napjainkban a legtöbb bank már gyermekek számára is kínál szolgáltatásokat. Ez a pénzintézetek számára nagy lehetőség lehet, mivel elég nagy a valószínűsége, hogy évek múltán is a kiválasztott bankjuknál maradnak az addigra már felnőtt gyerekek. Ekkor említhető meg az első kapcsolat kialakítása a bankkal. A fiatalok számára megnyitható az úgynevezett junior számla (NEMZETKÖZI BANKÁRKÉPZŐ KÖZPONT, 2011, p. 11.), ami egy folyószámla. A folyószámla bankszámlaszerződés által jön létre, mely a szerződő pénzforgalmát bonyolítja le. Emellé általában igényelni lehet már bankkártyát is, amivel a számla felett rendelkezhet annak tulajdonosa. Ezek a számlák rendkívül alkalmasak a jövőben kívánt célok elérésének finanszírozására, mivel a számla összege befizetéssel bármikor növelhető és a számlán lévő összeg folyamatosan kamatozik. Ezen felül a számlavezetés a legtöbb banknál díjmentes. Legfőbb cél a takarékoskodás, valamint a gyermekek bevezetése a pénzügyek világába. Ez egy likvid, azaz bármikor hozzáférhető, szabad felhasználású megtakarítás.

A szülők illetve a nagyszülők a gyermekeknek több megtakarítási számla közül is választhatnak. E számlák életkorhoz kötötten igényelhetők akár már a kisgyermek megszületésétől kezdve. Emellett van olyan is, ami 3, 6, 7, 8, 10, 14, 16, 18, 24, 26, 28 éves kortól kezdeményezhető és némelyik egészen 99 éves korig is. Tehát a skála széles, mindenki személyre szabottan válogathat a pénzügyi termékek és/vagy szolgáltatások közül. Az alábbi táblázat segítségével szeretném szemléltetni, hogy milyen sok pénzintézet áll a magánszemélyek rendelkezésére a megtakarítások terén.

**2. ábra: Bankszámla típusok életkoronként
(ÜZLETI KALAUZ NŐKNEK, 2014)**

III. FEJEZET

AZ IFJÚSÁG MEGTAKARÍTÁSI LEHETŐSÉGEI

A 19 és 25 év közötti korosztályhoz tartozók egy része valószínűleg még nem rendelkezik rendszeres jövedelemmel, de nyári- vagy diák munkákból, hétvégi- vagy éjszakai munkából, esetleg ösztöndíj által bevételhez juthatnak. Az egyéni kiadásaik azonban még jellemzően nem magasabbak a megszerzett bevételeknél, mivel a fiatalok többsége ilyenkor még a szülőkkel él, tehát általában anyagi támogatást tőlük kapnak. Így nincs rezszi költségük és élelmiszerre általában még nem ők költenek. A „feleslegessé vált” pénzt kisebb megtakarításokba tudják fektetni, melyek segítségével a kitűzött apróbb célokat saját erőből is el tudják érni.

Mivel ennek a korosztálynak a bevételei még nem képviselnek olyan jelentős összeget, mint esetleg majd a felnőtt korokban, ezért inkább a kockázatmentességre és ezáltal a kisebb hozamra törekednek. Éppen ezért ebben az életkorban leggyakrabban az egyszerűbb megtakarítási formák kerülnek előtérbe: például bankszámlanyitás, megtakarítási számlavezetés, betétlekötés. Ezek a pénzügyi termékek felhasználásukat tekintve általában a közeljövőben elérendő célok kielégítésére szolgálnak: például tanulmányok vagy albérlet finanszírozása.

Egyszerűbb takarékoskodási formák

Az ifjúság „alkalmi” bevételeit általában bankszámlán helyezi el, melyhez a hitelintézet bankkártyát is biztosít, ami megkönnyíti a pénzügyi tranzakcióikat, mivel már megjelenése óta rendkívül sokat változott. Emellett számos bank nagy választási lehetőséget is kínál. Számlanyitáskor mérlegelni és vizsgálni kell, melyik pénzügyi intézet kínálja a legkedvezőbb, legkisebb költségű szolgáltatást és ugyanakkor a legmagasabb kamatot. Előnyei közé tartozik, hogy már szinte mindenhol elfogadott. Aki ügyesen tudja használni, sokat megtakaríthat vele. E folyamat által egy rendszeres bizalmi kapcsolat alakítható ki a bankkal, mivel a bankszámlán lévő pénzösszeg forgathatóvá, esetleg leköthetővé válik, ami gondos odafigyelést igényel.

A fiatalok körében leginkább elterjedt megtakarítási forma a betét lekötése. Betétnek minősül az a hitelintézetnél elhelyezett pénzösszeg, amely pénz használatáért a bank kamatot fizet (PSZÁF, 2003). Ez a folyamat történhet forintban, illetve devizában is:

például külföldi ösztöndíj megtakarítása. A lekötés pedig arra vonatkozik, hogy mekkora az az időtartam, ameddig a lekötött összeghez nem lehet hozzányúlni. A lekötés ideje történhet rövid távra – maximum 1 évre, közép távra, illetve hosszú távra – 5 évnél hosszabb időszakra; mindez attól függ kinek, mikor lesz várhatóan szüksége a megtakarításra. Amennyiben mégis ki szeretnénk venni a pénzt, akkor felbontható a szerződés és az összeg bármikor rendelkezésünkre áll, viszont ez esetben a kamatot nem kapjuk meg, az számunkra elveszik. Emiatt célszerű alaposan átgondolni, hogy a jövőben mennyi ideig tudjuk a félretett pénzünket mellőzni és ehhez mérten kell a lekötési időtartamot is választanunk. Minél nagyobb összeg kerül elhelyezésre, annál nagyobb hozam várható lejáratkor. A kamat mértéke azonban függ a lekötött összeg nagyságától is. Betétek lekötése már több módon is történhet: személyesen, interneten vagy telefonon keresztül is. A hozam mellett tisztában kell lenni azzal, hogy a bank a különböző szolgáltatásokért költségeket számít fel, ami várhatóan bizonyos mértékkel csökkenti majd betétünk értékét. A különböző betétek összehasonlítására szolgál az egységes kamatláb mutató (EBKM), mellyel könnyen kiválasztható az ügyfelek számára legelőnyösebb megtakarítási lehetőség. Olyan esetben, ha például a bank csődhelyzetbe kerülne, akkor az állam az elhelyezett pénzekért felelősséget vállal, melyet betétbiztosításnak nevezünk. Ezt a feladatot hazánkban az Országos Betétbiztosítói Alap (OBA) végzi. E szervezetnek – mely egy betétregisztert működtet, ami által informálódni lehet bizonyos megtakarítási formák védelméről – minden hitelintézet kötelezően tagja.

IV. FEJEZET

AZ AKTÍV FELNŐTTKOR EL NEM KÖLTÖTT PÉNZEI

A felnőtté válás jelei közé tartozik, a munkaviszony létesítése, ami által rendszeres jövedelemhez lehet jutni, így törekedni lehet az anyagi biztonság kialakítására. Emellett van, aki a munkaviszony mellett még másodállást is létesít: például alkalmi munkavállalás, vidéken háztáji gazdálkodás, állat- és növénytermesztés. Felmerülhet a családalapítás gondolata is. Ekkor már komoly felelősségteljes és hosszútávra szóló döntéseket kell hozni. Mindezek anyagi alapjainak megteremtéséhez óriási szükség van a megtakarított pénzeszközökre.

Fontos, hogy a család rendelkezzen költségvetéssel és törekedjen arra, hogy a bevétel mindig magasabb legyen a kiadásnál, hogy legyen miből takarékoskodni. A költségvetés készítésével könnyen átláthatóvá válik, hogy mire elég a családban élők jövedelme, mire kell költeni mindenképpen. Mérlegelni kell, mi az, ami kevésbé fontos a mindennapi megélhetéshez. Ezek után derül ki az is, hogy a fogyasztás után mekkora az az összeg, ami megtakarítható vagy egyáltalán marad-e belőle. Mindezt fontos minél részletesebben átgondolni és megtervezni, mivel ez megkönnyítheti a jövőbeni célok megvalósítását.

A pénzünkkel való gazdálkodás segíthet életszínvonalunk javításában, vágyaink teljesítésében. E folyamathoz rendelkezésünkre állnak humán- (képességek, ismeretek, attitűdök), illetve nem humán erőforrások is (pénz, vagyon, idő). Pénzügyeink tervezése két féle módon is történhet. Az egyik a lebontó módszer, melynél a meglévő bevételek kerülnek elosztásra a kiadások között; a másik pedig a felépítő módszer, amikor a szükségletek alapján kerül megtervezésre a jövedelem. Hosszabb távon ez a jobb módszer (BALOGH).

Megkülönböztethetünk napi, heti, havi, illetve éves tervezést is, attól függően, hogy ki és milyen távlatban gondolkodik. A megtakarítások mérete növelhető, ha élünk a jogszabályok által nyújtott lehetőségekkel, kedvezményekkel (adókedvezmény, járulékkedvezmény). Emellett gondolni kell arra is, hogy megfelelő takarékoskodással csökkenthetők például az energia-, víz- és áram költségeink. Sokat segíthet még, ha odafigyelünk a különböző vásárlási akciókra, korkedvezményekre, oktatási kedvezményekre és az utalványok kihasználására is. Mindehhez azonban elengedhetetlen folyamat a döntés, mely alatt az előnyök és hátrányok összevetésével a legnagyobb haszon

elérése törekszünk. Van azonban, hogy bizonyos dolgokról olykor le is kell mondanunk. Fontos az ellenőrzés is, hogy biztosak lehessünk abban, hogy jövedelmünket úgy használtuk-e fel, mint ahogy az tervezve volt, mivel tervünk megghiúsulhat a sok változás bekövetkezte miatt.

**3. ábra: Családi költségvetés – mérleg
(PSZÁF, 2012)**

Családi költségvetés készítésénél számos dolgot figyelembe kell venni. Mivel a bevételek és kiadások összevethetőek napi, heti, havi vagy akár éves szinten is, első dolgunk, hogy kiválasszuk mekkora időtartamot kívánunk felölelni. Ezután következhetnek a céljaink meghatározásai (hosszú-, illetve rövidtávra). Majd fel kell mérnünk a felmerülő összes költségeinket az adott időszakra – ehhez azonban a család összes tagját külön-külön figyelembe kell venni. Ugyanígy az összes bevételt össze kell számolnunk, amit majd a folyamat legvégén egybevetethetünk a kiadásokkal. Ehhez nagyon ügyesen kell tervezni, hogy a bevétel legyen a magasabb. Amennyiben a kiadás lenne több, úgy kell terveznünk, hogy csökkentsük azt. Legvégül a fennmaradó pénzmennyiség segítségével különféle

megtakarításokra tehetünk szert, attól függően, kinek milyen tervei vannak előreláthatólag (YOUR BUDGET, 2014).

Míg fiatal felnőttkorban az egyszerűbb, biztonságosabb, rövidebb lejáratú megtakarítási formák jellemzőek, addig a felnőtt korra már megjelennek a bonyolultabb befektetési formák is. Az egyszerűbb megtakarításokon kívül (bankszámla, betétlekötés) kiemelkedőbb szerepet kaphatnak a speciális pénztárak és egyéb már bonyolultabb, kockázatosabb, de ezáltal nagyobb hozammal kecsegtető ajánlatok is.

A háztartások öngondoskodásra való ösztönzése végett létrehoztak egy úgynevezett Családi Kasszasikerek Programot, ami Provident Pénzügyi Zrt. által jött létre. Ennek célja, hogy a családok összefogásával növeljék az öngondoskodásra való hajlamot. E program 2008 júniusában jött létre, melynek azóta már számos tagja van, és ami jelenleg még bővíthető is. Úgy gondolták, hogy szükség van e program létrehozására, mivel a magyarok pénzügyi takarékoskodási képessége az eddigi felmérések szerint elég alacsony. A kampány alapértékei: a felelősség, az előrelátás, a gyarapodás, a biztonság és a megoldó készség (CSALÁDI KASSZASIKEREK, 2008).

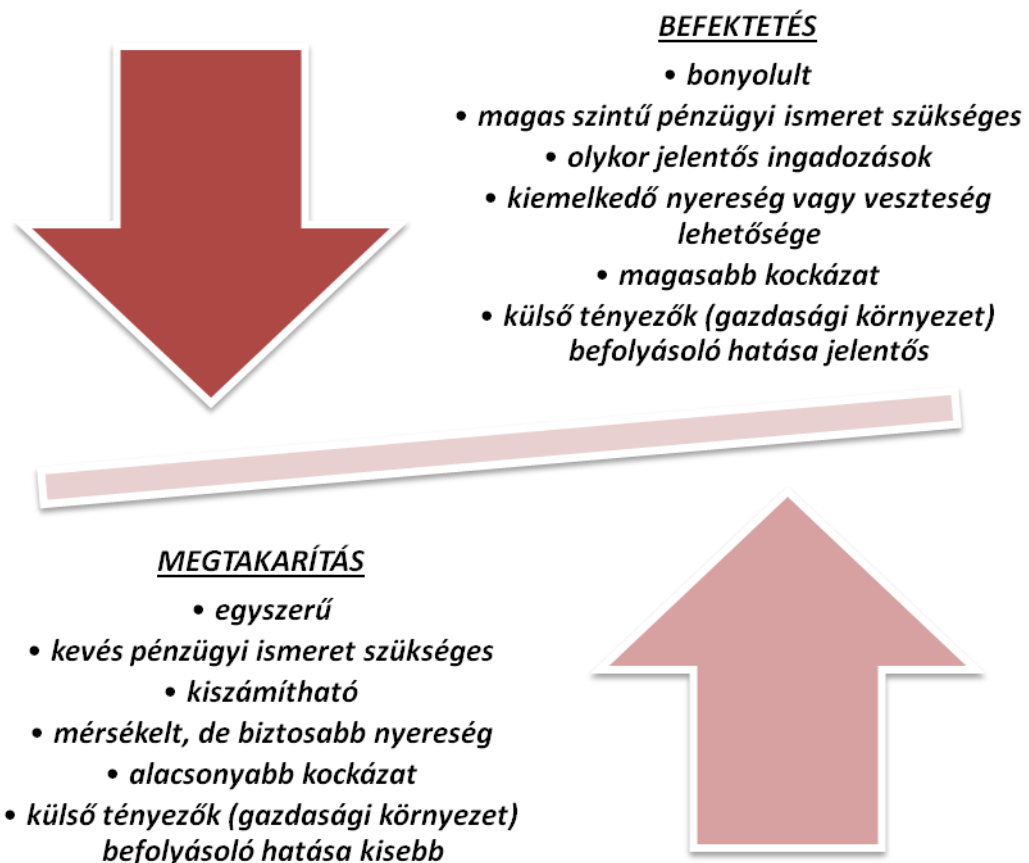
Fontos azonban tisztában lenni azzal, hogy a befektetés és a megtakarítás nem egyforma jelentéssel bírnak, attól függetlenül, hogy a mindennapokban előfordul, hogy szinonimaként használjuk őket.

A megtakarítás legfőbb jellemzője, hogy anyagi biztonságot ad a háztartásoknak. Az előreláthatatlan helyzetek kialakulása miatt óriási szükség van el nem költött pénzekre is. Nem egyszerű folyamat létrehozni, de a nehéz pillanatokból való kilábaláshoz nagy segítséget nyújtanak. Pénzügyeink megtervezésének eredményeként jön létre. A megtakarításaink lehetnek készpénzben, esetleg bankszámlán is, attól függően, ki melyiket részesíti előnyben.

A befektetések azonban nem feltétlenül a biztonságosságukról híresek. Persze vannak az állampapírok, melyek mögött ott áll az állami garanciavállalás. Megvásárlásakor az államnak hitelezünk, ami egy egyszerű folyamat, előre kiszámítható. A hozam biztos lejáratkori visszaváltás esetén, illetve pénzünk azonnal készpénzre is váltható. Futamidejét tekintve van rövid lejáratú például kamatozó diszkont kincstárjegy, illetve hosszú lejáratú például az államkötvény, melyeket nagyobb bankoknál, a Magyar Államkincstárnál és az interneten is meg lehet vásárolni. Ezt követően egy értékpapírszámlára kerülnek.

Befektetési lehetőséget nyújtanak még a banki- és vállalati kötvények is, melyek hitelviszonyt testesítenek meg, ugyanakkor kockázatosak, mivel mögöttük nem áll állami garancia. A Befektető-védelmi Alap (BEVA) azonban a befektetők segítségére szolgál, azaz az arra jogosult személyek számára bizonyos esetekben kártalanít (PESTIEST, 2014).

Közös jellemzőik közé tartozik, hogy pénzünk gyarapítására szolgálnak. A megtakarítás és a befektetés is az optimális gazdálkodás következményeként jelentkező pénzmennyiség. Mindkettő esetében a jövőbeni célok kielégítésére törekszünk, el nem költött pénzünk növelésével.

4. ábra: Megtakarítások és befektetések összevetése
(A Magyar Nemzeti Bank adatai alapján)

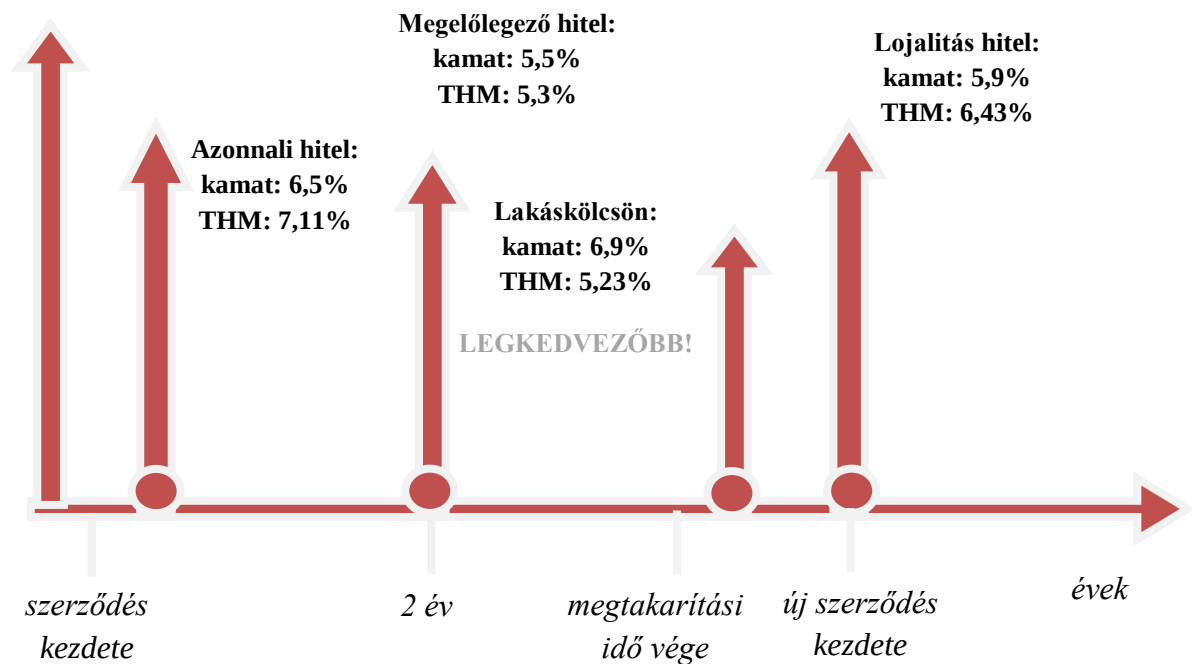
Otthonteremtés gondolata

Manapság a felnőttek körében egyre nagyobb hangsúlyt kap a lakás-előtakarékosság. A lakáshoz jutás rendkívül nagy jelentőséggel bír, mivel ez a családalapítás alapja. Ez a folyamat nagy költségekkel jár, amihez szükség van biztos anyagi háttérre. Ezért nagy segítség lehet egy család számára, ha rendelkezik valamilyen megtakarítással. Kifejezetten erre a célra szolgálnak a különböző pénzügyintézeteknél (OTP, Fundamenta, Erste) megjelenő Lakástakarék Pénztárak (LTP) (CLXXXVII tv., 2005). Ez a szolgáltatásforma négy részre bontható: tartalmazza az összes betétet – a havi megtakarításokat, az állam által nyújtott támogatást, a betétre és az állami támogatásra jóváírt kamatot és az ehhez kapcsolódó lakáskölcsönt is.

Ebből következően alaptevékenységének mondható a betétek gyűjtése és a hitel nyújtása. Előnyei, hogy nem szükséges hozzá kezdő tőke és kiemelkedő kamatláb jellemzi. Ez egy állam által támogatott konstrukció. Emellett személy szerint, attól függően, hogy ki mekkora összeget tud erre havonta szánni, úgy lehet megválasztani a megtakarítás időtartamát. Azonban a lakáscélú hitel felvétele nem kötelező, de az állam lehetőséget ad rá. Továbbá nem csak magánszemélyek vehetik igénybe, hanem társasházak és lakásszövetkezetek is.

E szerződések mentesülnek a kamatadó fizetése alól. A betéti kamat 1, illetve 3 százalék között mozog évente, emellett a hitel kamata 3,9 százalék és 6 százalék, amit a törvény határoz meg. Jellemzői közé tartozik még, hogy a megtakarítás kedv szerint módosítható is, tehát rendkívül rugalmasnak mondható. Az állam által nyújtott támogatás mértéke 30 százalékos, maximum 72 000 forintos támogatás kapható évente szerződésenként. A havi lekötött összeg maximum 20 000 forint lehet, különböző lejáratú idő mellett, ami maximum 10 év lehet.

Felhasználását tekintve széles körben alkalmazható: például lakásépítésre, lakáskorszerűsítésre, felújításra, bővítésre, átépítésre és telekvásárlásra stb. Mindezt az 1996. évi CXIII. tv. 8§ tartalmazza. Tehát ennek igénybevétele óriási lehetőséget nyújthat a jövőben elérendő szükségletek kielégítésére.

5. ábra: Lakástakarék Pénztár lényege
(A Fundamenta adatai alapján)

Biztonság kialakításának fontossága

A jövő megalapozása szempontjából egyre többen választják a biztosítók kínálta lehetőségeket, mivel bármikor bekövetkezhet egy olyan esemény, mely hirtelen nagyon nagy költségekkel jár, amit abban a pillanatban nem biztos, hogy bárki képes finanszírozni. Ehhez nyújtanak segítséget a különféle biztosítások. Általánosságban megkülönböztethetők az élet-, illetve a nem élet biztosítások (lakás, autó, utazás stb.), melyek közül mindenki megtalálhatja igényeihez mérten a legmegfelelőbbet, mivel sokféle biztosítási termék jelent meg mostanáig: élet-, baleset-, és betegség biztosítások – melyek a halál vagy betegség esetén megkönnyítik azok finanszírozását; vagyonbiztosítások – amennyiben káresemény jelentkezik, akkor azok térítésére szolgál; felelősségbiztosítások – amikor a saját magunk által okozott károkat kellene finanszírozni.

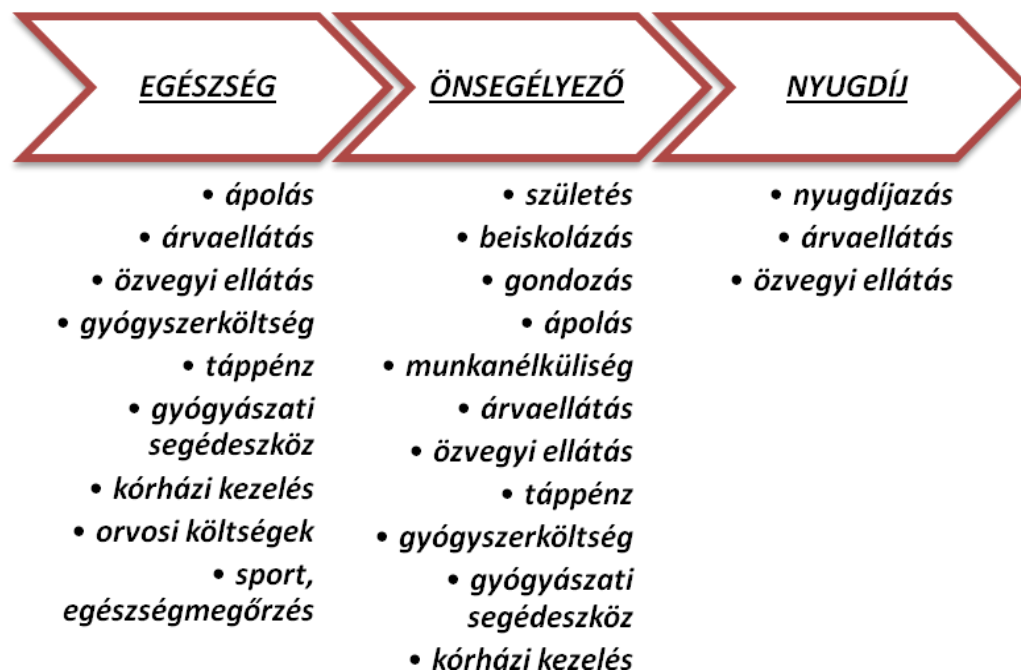
Előnyeinek mondható, hogy kockázatot a biztosító vállal, és amint egy olyan esemény következik be, melyre a megkötött szerződés vonatkozik, akkor a biztosító köteles fizetni. A biztosítás maga egyfajta megtakarítási módnak is tekinthető, azonban a biztosításoknak rendszeres díja van, amit következetesen fizetni kell ahhoz, hogy a majdani káreseményekre felhasználható legyen. Emellett a biztosító társaság kiválasztása többféle módon is történhet, amihez figyelembe kell venni a szerződési feltételeket, díjakat, kötelezettségeket is. A lényeg az, hogy alaposan át kell gondolni, hogy mire érdemes biztosítást kötni és mire nem. Ehhez fontos, hogy a biztosítás értéke arányban legyen a felmerülő kockázatok mértékével (CSALÁDI KASSZASIKEREK, 2008).

Különböző takarékoskodási módok

A takarékosagra való törekvés rendkívül fontos a mai változó világban. Kiemelkedő szerepet játszik az, hogy az ember miként dönt, mivel ez határozza meg életünk alakulását. Kellő odafigyelést igényel az, hogy tisztában legyünk a körülöttünk zajló eseményekkel, melyhez mérten a számunkra legelőnyösebb pénzügyi terméket kell választani. Számos lehetőség tárul elénk, melyek közül nem könnyű kiválasztani a legjobbat. Mérlegelni kell, hogy a rendelkezésre álló jövedelemből mennyi pénzt tudunk megtakarításainkra szánni, melyet ajánlatos nem egyfajta megtakarítási formába fektetni.

Átgondolandó ekkor, hogy mindezt saját magunknak szeretnénk intézni vagy más segítségét kérjük. Amint ezt szakértőre bízunk, akkor az már befektetési alapba történő befektetést jelent. A befektetési alapok nagyon népszerűek lettek hazánkban, mivel a kamatszint jóval alacsonyabb lett az elmúlt időszakban. Ebben az esetben a megtakarításra szánt összeg eszközalapokba kerül, mely teljesítménye által lehet hozamot elérni. Főbb jellemzői, hogy átlátható, egyszerű, olcsó, a kockázat megosztott, rugalmas futamidővel rendelkezik, ezen felül rendkívül biztonságos, mivel szigorú törvényi szabályozás áll mögötte (ÜZLETI KALAUZ NŐKNEK, 2014). Az alapoknak több típusa is létezik, melyeket eltérő befektetési mód jellemez. A pénzügyi vagy likviditási alap esetén a befektető bankbetétekbe, esetleg egy évnél nem hosszabb lejáratú állampapírokba; a kötvényalap esetén hazai vagy külföldi államkötvényekbe, banki értékpapírokba; a részvényalapnál hazai vagy külföldi részvényekbe; az ingatlanalapnál ingatlanba fektet be. A speciális alap pedig az „alapok alapjának” tekinthető. Ezen felül az alap lehet nyílt-, illetve zárt végű. A nyílt végűn a befektetési jegyek folyamatosan megvásárolhatóak, visszaválthatóak; ami a zárt végűnél nem jellemző.

Sokak számára jelenthet bevételt a különböző pénztárak ügyes használata, mivel ezekbe a pénztárakba történő befizetések által számos előnyhöz lehet jutni. Megkülönböztethető három féle önkéntes pénztári szolgáltatás (XCVI. tv., 1993): önszegélyező-, egészség-, illetve nyugdíjpénztár. Mindehhez tisztában kell lenni, hogy milyen funkciót látnak el ezek a pénztárak. A nyugdíj kiegészítéseként szolgáló megtakarítások azt a célt szolgálják, hogy a pénztár tagjai majd a nyugdíj elérésével a hosszú távú megtakarításait fel tudják használni. Az egészségpénztárak pedig amellet, hogy egyfajta előtakarékosági funkcióval rendelkeznek, biztosítják az egészség megőrzése érdekében, hogy a pénztár tagjai finanszírozni tudják az ezzel kapcsolatos kifizetéseket. Az önszegélyező pénztárak szerepe abban rejlik, hogy bizonyos esetekben segítséget nyújtanak különféle szolgáltatások nyújtásával. Számos szolgáltatás vehető igénybe, csak tudni kell, hogy valamely esemény bekövetkeztekor, melyik pénztár által kínált lehetőséget használhatjuk ki.

6. ábra: Önkéntes pénztárak az igénybe vehető szolgáltatások alapján (MATITS, 2005)

Az önszegélyező pénztárakról elmondható az, hogy célja szociális támogatás nyújtása tagjai számára. Az egyéni befizetések után 20 százalék személyi jövedelemadó kedvezmény vehető igénybe, mely maximum 150 000 forint lehet, ami a többi pénztári befizetéssel együtt értendő. Emellett munkáltató hozzájárulásaként további támogatások is igénybe vehetőek, mellyel a munkáltató segítséget tud nyújtani munkavállalói számára, amivel akár hatékonyabbá is teheti a munkafolyamatokat. E pénztár esetében a tagok havidíj fizetésére kötelezettek, melyek bizonyos százaléka kerül csak az egyéni számlára. A tagdíj befizetése után bizonyos szolgáltatásokat csak 180 nap elteltével lehet igénybe venni, azonban van olyan, melyet közvetlenül a befizetés után is.

Az egészség pénztárak által a tagok egészségügyi szolgáltatásokat vehetnek igénybe. Ezáltal megtervezhető a jövőbeni kiadásaink egy része, mely által majd finanszírozni tudjuk azt. Legfőbb jellemzői közé tartozik, hogy a tagok megtakarításai a saját számlájukon kerülnek nyilvántartásra. E pénztár esetében a befizetett összegek után kizárólag az egészség megőrzésével kapcsolatos szolgáltatások vehetők igénybe. Amennyiben a pénztári tag kedvezményezett szeretne megjelölni számlája vezetésére, akkor csak közeli hozzátartozóját választhatja. Némely pénztárnál a számla mellé kártya is igényelhető, mely jóval könnyebbé teszi annak használatát.

A nyugdíj pénztárak esetében nincs meghatározva kötelezően a befizetések összege, mivel mindenki saját maga döntheti el, hogy mekkora összeget fizet be számlájára. Itt is alkalmazható az adókedvezmény, azonban a megtakarításhoz 10 éven keresztül nem lehet hozzáférni, maximum úgy, hogy az addig igénybe vett adókedvezményeket 20 százalékkal növelve kell visszafizetni, ezen felül még adózni is kell. 10 év után már felvehető a befizetések összessége, de csak adófizetési kötelezettséggel együtt. Adómentesség csak abban az esetben jellemző, ha a magánszemély elérte a nyugdíjkorhatárt, melyet egy összegben vagy járadékként vehet fel.

Összefoglalva az önkéntes pénztárak véleményem szerint számos lehetőséget nyújtanak minden korosztály számára a jövőben elérendő célok teljesítésére és esetleges költségek kifizetésére, legfőképpen akkor, ha valaki megfelelően és talpraesetten képes számláit összehangolni és ehhez kapcsolódóan a legnagyobb kedvezményeket kihasználni. Mindez megkönnyíti a mindennapokat, legfőképpen a jövő megalapozása szempontjából.

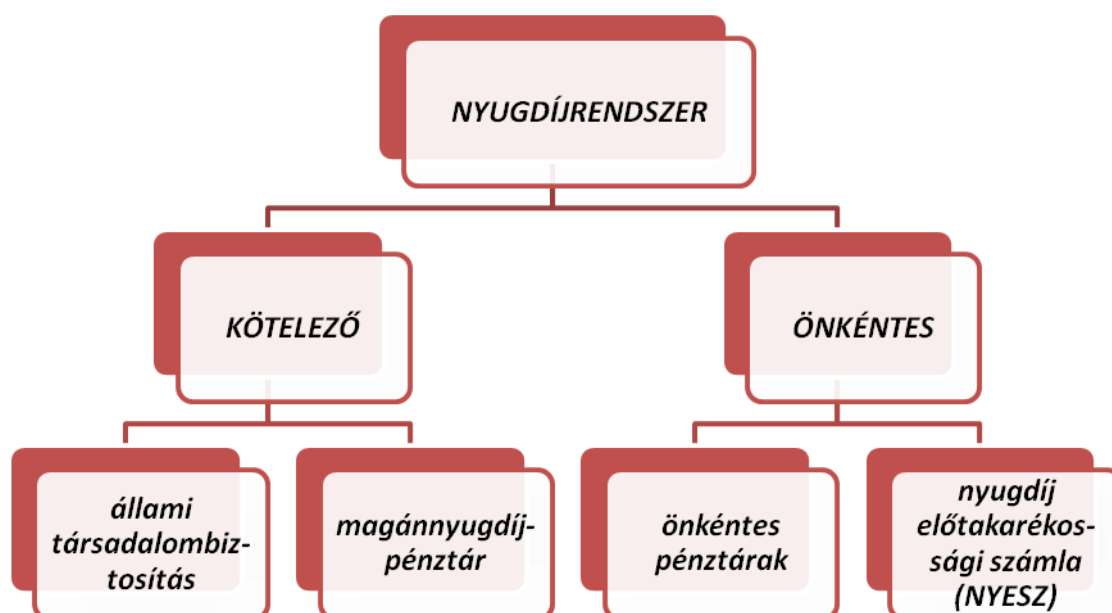
A nyugdíjas évekre gondolva

Manapság különösen fontossá válik az időskorra való felkészülés. Mindez azért kerül középpontba, mert egyre nagyobb problémák merülnek fel: demográfiai változások mennek végbe – „előregedik a társadalom”, miközben csökken a népességszám; a gazdasági helyzet bizonytalanabbá válik; emellett a háztartásokban nincsen pénzügyi egyensúly, vagyis a kiadások meghaladják a bevételek összességét. Sokat hallani mostanság, hogy a mai fiataloknak már mennyire bizonytalanná válhat a nyugdíjas évek anyagi háttere. Emiatt szükséges, hogy időben elkezdjenek takarékoskodni az időskori kiadásaikra.

Nem mindegy azonban, hogy mikor kezd el az ember a nyugdíjas éveire félretenni. Az aktív dolgozónak minél hamarabb lehetősége nyílik takarékoskodnia jövedelméből, annál nagyobb összeget tud magának előteremteni az időskori kiadásaira. Ezért ajánlott minél hamarabb elkezdni megtakarítani. Alapos tervezést igényel, hogy a nyugdíjelőtakarékosságnak mely módját választjuk, mivel hazánkban több mód is van erre. A kötelezően kialakított rendszeren felül megjelentek az önkéntesen nyitható takarékosági pénztárak is.

Hazánk nyugdíjbiztosítási rendszerének alapja a társadalombiztosítás. A jövedelemből a munkáltató által levont társadalombiztosítási járulék adja a nyugdíj alapját, melyet törvény szabályoz. A magánnyugdíj pénztári tagdíjat jogszabály alapján határozzák meg, melyet szintén a munkáltató von le, és az így felhalmozódott összeget a nyugdíjba vonuló magánszemély igényelheti (CSALÁDI KASSZASIKEREK, 2008).

Magyarországon a nyugdíjrendszer kötelező és önkéntes alapon nyugszik, amelyek tovább is bonthatóak. Ami kötelező, az az állami társadalombiztosításba, illetve a magánnyugdíjpénztárba való befizetés. Önkéntes alapon szerveződtek az önkéntes pénzáruk és a nyugdíjelőtakarékossági számla is, melyeket a következő ábrával szemléltetek.

**7. ábra: A magyar nyugdíjrendszer felépítése
(CSALÁDI KASSZASIKEREK, 2008)**

Aki hosszabb távon szeretne megtakarítani, annak számára nyújt kiemelkedő segítséget a tartós befektetési számla vagy a nyugdíjelőtakarékosági számla, amelyek saját elhatározással választhatóak.

A tartós befektetési számla (TBSZ) (CXVII. tv., 1995) segítségével adómentes megtakarítási lehetőség nyílik, amennyiben a magánszemély a befektetett összeghez 5 éven belül nem nyúl hozzá, mivel így mentesül a kamat-, osztalék- és árfolyamnyereség adó alól. Amennyiben 3 éven belül szükség van a befizetett összegre, akkor kivethető, de csak 16 százalékos adó megfizetésével. Ez 3 év eltelte után azonban 10 százalékra csökken. Egy éven belül egy szolgáltatónál legfeljebb két szerződés köthető, melyek a következők: tartós befektetési betétszámla és tartós befektetési értékpapírszámla, azonban a számlák között nem hajthatóak végre átcsoportosítások. A TBSZ minimum 25 000 forintos befizetéssel indítható el. Befizetés csak a gyűjtőévben lehetséges, amely a számla megnyitásától kezdve az adott év december 31-éig lehetséges, de korlátok nélkül elvégezhető. Ezután azonban nincs mód további befizetésekre, maximum új szerződés megkötésével.

2006. január 1-jétől nyitható a nyugdíjelőtakarékosági számla (NYESZ) (CLVI. tv., 2005). A befizetések után adókedvezmény érvényesíthető ebben az esetben is, ami 2011. január 1-je óta 20 százalék (mely előtte még 30 százalék volt). A számla már 5 000 forint

befizetésével megnyitható, ráadásul a későbbi befizetések összege nem korlátozott. Amennyiben nem minősül nyugdíjszolgáltatásnak a kifizetés, tehát nem a szerződő nyugdíjba vonulásakor történik, abban az esetben az addig érvényesített adókedvezmények összegén felül annak 20 százalékát is vissza kell téríteni, ezen túl személyi jövedelemadót (SZJA) és egészségügyi hozzájárulást (EHO) is kell fizetni. Ettől eltekintve, nyugdíjba vonuláskor a szerződő felet adómentesség illeti meg.

Mindezen felül a nyugdíjas évekre tekintettel létrehoztak speciális nyugdíjbiztosításokat is, melyek egyfajta életbiztosításnak tekinthetők. Abban az esetben fizet a biztosító, ha a szerződő ügyfél nyugdíjba vonul, esetleg egészségkárosodást szenved (ami legalább 40 százalék) illetve elhalálozás esetén (ÜZLETI KALAUZ NŐKNEK, 2014).

V. FEJEZET

PROBLÉMÁK HAZÁNKBAN

Magyarországon egyre inkább az jellemző, hogy nő az átlagéletkor, azonban ezzel együtt a ledolgozott évek száma változatlan marad, tehát a nyugdíjasok anyagi ellátása egyre nehezebbé válik, mivel nagy költségek keletkeznek a kifizetések folyamán.

Korcsoportok (év)	Változás (%)
0-14	-18,6
15-24	-24,3
25-39	-25,0
40-54	-19,0
55-64	+9,1
65-80	+44,5
80 felett	+171,6
Teljes népesség	-1,9

**8. ábra: Európai Unió népességének várható alakulása 2005 és 2050 között
(Zöld Könyv) (POINTERNET)**

Dr. Farkas András, Nyugdíj Kerekasztal szakértője szerint: „lefordítva a bizottsági „újbeszél” nyelvet: vagy csökkentjük a nyugdíjakat, vagy nem tudjuk kifizetni őket. Esetleg drasztikusan fölemelhetjük a tényleges nyugdíjba vonulási életkort, hogy egy kis időt nyerhessünk. Pont.”

AZ IDŐSKOR ANYAGI HÁTTERE

A nyugdíjba vonulás pillanatától fogva megkezdődik az addigi megtakarítások felélése és az előzőekből kiindulva ahhoz, hogy az addigi életszínvonal fennmaradjon, további megtakarításokra van szükség. Míg fiatal korban nagyobb a kockázatvállalási kedv és az idegen forrás aránya meghaladja a saját forrásét, addig időskorban az az elsődleges szempont, hogy a megtakarításra szánt összeg biztos helyre kerüljön. Éppen ezért a

nyugdíjasok többsége leginkább a bankbetéteket, állampapírokat és az ezekbe fektető befektetési alapokat tartják előnyben.

Amint megkezdődnek a nyugdíjas évek, a legtöbben kikapcsolódásra vágynak, éppenséggel újdonságot szeretnének kipróbálni vagy egyszerűen csak utazni szeretnének. Emellett a kor előrehaladtával az egészségi állapot megromolhat. A betegség folytán a gyógykezelésekre, gyógyszerekre, nagyobb műtétek utáni rehabilitációra is gondolni kell az időskori pénzügyi tervezés során. Sajnos ehhez rengeteg pénz szükséges, amit, ha az aktív évek során az ember nem tesz félre, nem biztos, hogy módja nyílik véghezvinni.

Az idősek számára is számos lehetőség adódik még a takarékoskodásra, amennyiben van miből félretenni. Már létrehoztak kifejezetten ilyen korúak számára bankszámlákat is, emellett a betétlekötés, különféle befektetési módok bárki számára elérhetőek, ráadásul a biztosító társaságok is rengeteg konstrukciót kínálnak. Ebben az esetben is az a lényeg, hogy mindenki magához mérten megtalálja a legkedvezőbb megtakarítási módot. Itt is szükség van arra, hogy a nyugdíjas éveiben is még naprakész legyen az ember, mivel alapos tervezést igényelnek ezek a takarékoskodási döntések.

VI. FEJEZET

KUTATÁSOM CÉLJA

A dolgozatom alapvető gondolatmenete az öngondoskodás Magyarországi helyzetének felmérése. E téma tanulmányaim alatt keltette fel érdeklődésemet, mivel a pénzzel való bánásmódot kiemelkedően fontosnak tartom a mai gazdasági helyzetben. Ahhoz, hogy az ember megfelelően kezelje pénzügyeit számos szakmai információra van szükség. Dolgozatomhoz kérdőívet készítettem, mely által különböző kérdéseket érintettem a takarékoskodási szokásokkal kapcsolatosan. Ahhoz, hogy minél szélesebb körben eljussanak feltett kérdéseim, az internet segítségét használtam, melyhez a kérdőívemet online módon is összeállítottam. Ezáltal vált kutatásom sokrétűvé, mivel így kérdéssorom eltérő korosztályokhoz is eljutott. Sokat köszönhetek az ismerőseimnek, hogy oly sok segítséget kaptam kutatási munkám folyamán. A kérdőív kitöltésének lezárása után elkezdtem a kérdéskörök elemzését. Következtetéseket vontam le a válaszok alapján, melyet a következőkben részletesen szemléltetek is.

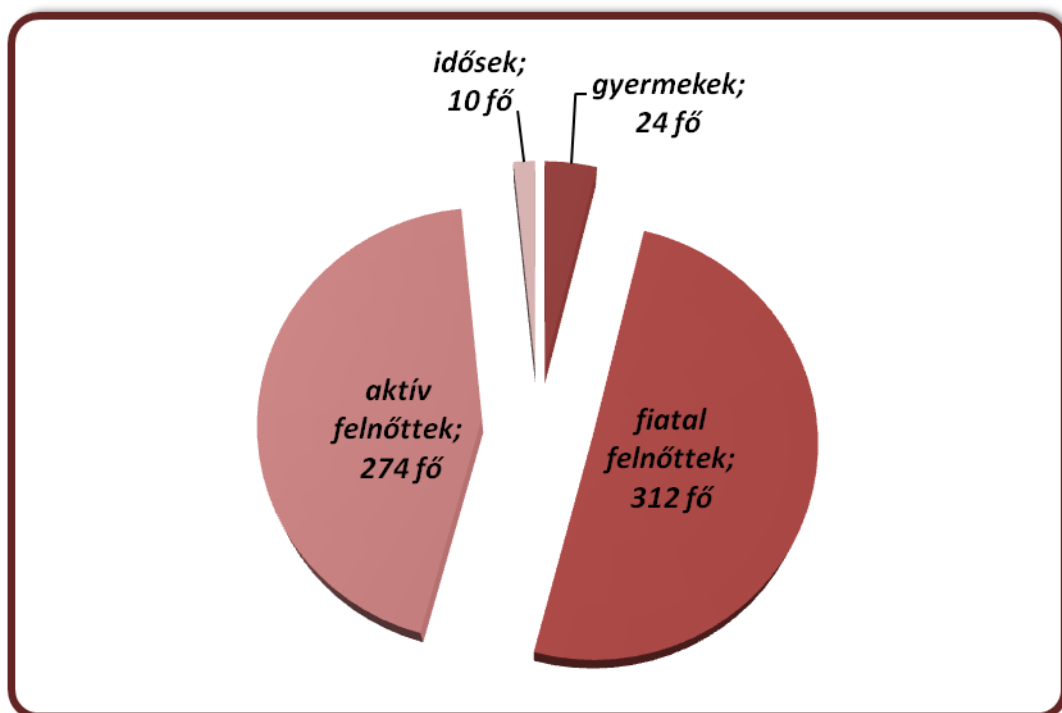
FELMÉRÉSEK HAZÁNKBAN

2014 júniusában az Allianz megbízásából a Gfk. Kft. (Growth From Knowledge) egy kutatást végzett hazánkban a pénzügyi tájékozottság szintjéről, mely szerint elég nagy lemaradottság mutatkozik. E folyamat alatt kimutatták, hogy a Magyarországon élők 10 százaléka egyáltalán nem ért a pénzügyekhez, csak egyetlen 1 százalék állítja, hogy ő pénzügyi „zseni”. Három csoportra bontották fel a végeredményt, mely szerint minden hetedik ember vagy „pénzügyi szakembernek” vagy éppen „pénzügyi analfabétának”, a többség viszont „átlagosan tájékozottnak” mondható. Ezen felül átlagosan 10 emberből csak 4 ember rendelkezik valamilyen megtakarítással, melyet leginkább vagy a váratlan kiadásokra vagy a nyugdíjas évekre halmoznak fel. A betétek, életbiztosítások és az önkéntes nyugdíjpénztár bizonyosultak a legnépszerűbbnek e felmérés folyamán (PIACESPROFIT, 2014).

Különböző megtakarítási szokások jellemzőek a magyar embereknel. 82 százalék az, aki nem igazán mer kockáztatni, inkább a biztosabb lehetőségeket keresi, az emberek 38 százaléka viszont inkább otthon helyezi el pénzét és ott próbálja felhalmozni. Kevesen tudnak hazánkban gyűjtögetni. 42 százalékról elmondható, hogy takarékosodik, de 10 000 forintnál nem többet egy hónapban. Egy százalék képes havonta legalább 75 000 forintot is valamilyen megtakarításként elhelyezni, azonban a magyar lakosság 9 százaléka semmiféleképpen nem tud takarékoskodni a mai világban (PIACESPROFIT, 2014).

KUTATÁSOM EREDMÉNYEI

Miután a kérdőívemre a válaszadási lehetőség lezárásra került megkezdtem a kérdéssorok elemzését, melyre mindösszesen 620 fő adott választ korosztályonként eltérő számban. Ugyanolyan gondolatmenet alapján haladtam az elemzésem során, mint ahogy a dolgozatom is felépült. Tehát külön megfigyeltem a gyermekek (0-18 év), fiatal felnőttek (19-25 év), az aktív felnőttek (26-62) és az idősök (63 év felett) véleményeit, mely korcsoportok aránya a következő ábrán látható.

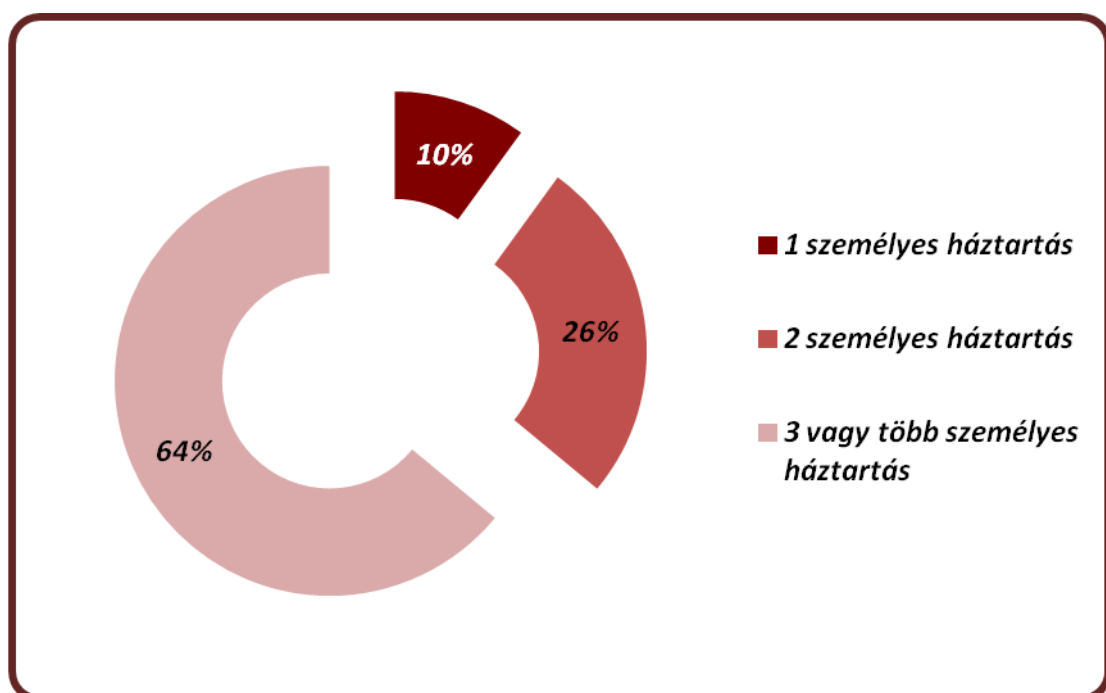

9. ábra: Válaszadók korcsoportonkénti megoszlása

(Forrás: Saját kutatás alapján, N = 620)

Az ábra alapján elmondható, hogy a fiatal felnőttek és az aktív felnőttek körében terjedt el leginkább az általam összeállított kérdőív, azonban a gyermekek és az idősek összesen 6 százalékát teszik ki az összlétszámnak. Mindemellett még kiemelném, hogy döntő többségben nők adtak választ, pontosan 71 százalékos arányban.

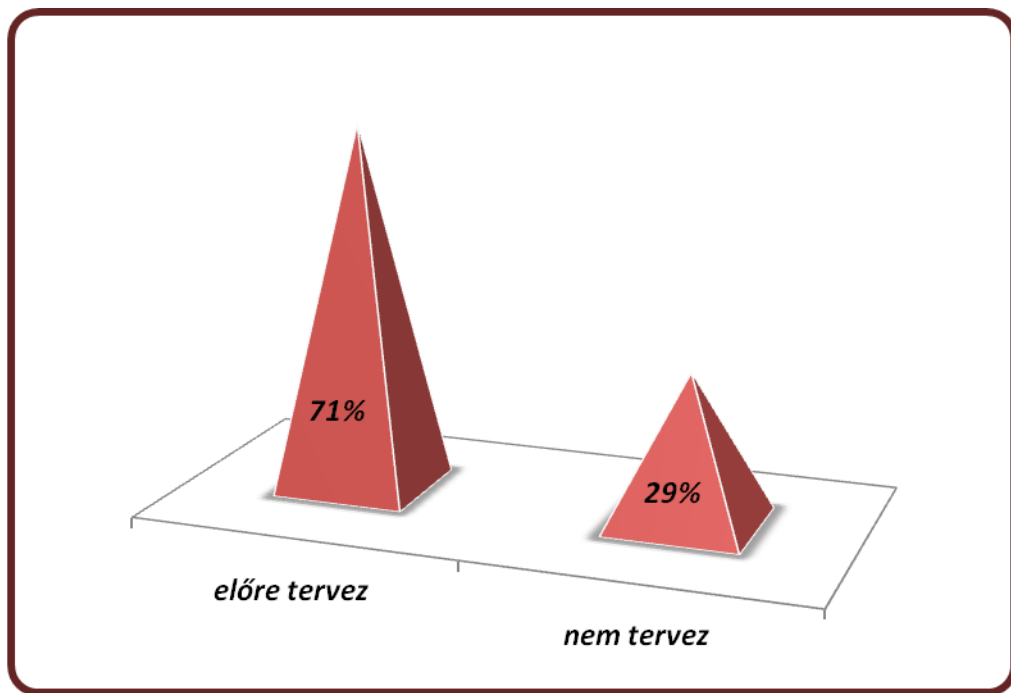
A magyar családok összetételüket tekintve 3 vagy több személyesek. A háztartások 10 százaléka csak egy főből áll, 26 százalékuk pedig jellemzően 2 személyesnek tekinthető. A legtöbb háztartás fő bevételi forráshoz rendszeres jövedelemmel jut hozzá, azonban sokak vállalnak alkalmi munkát még főállás mellett is.

10. ábra: Magyarországon élő háztartások összetételének arányai

(Forrás: Saját kutatás alapján, N = 620)

A háztartások pénzügyeivel kapcsolatos kérdéseim alapján kiderült, hogy a legtöbben teljes mértékben fontosnak tartják a takarékoskodást, azonban a 620 főből tizenkettő személy szerint ez egyáltalán nem fontos a mai világban.

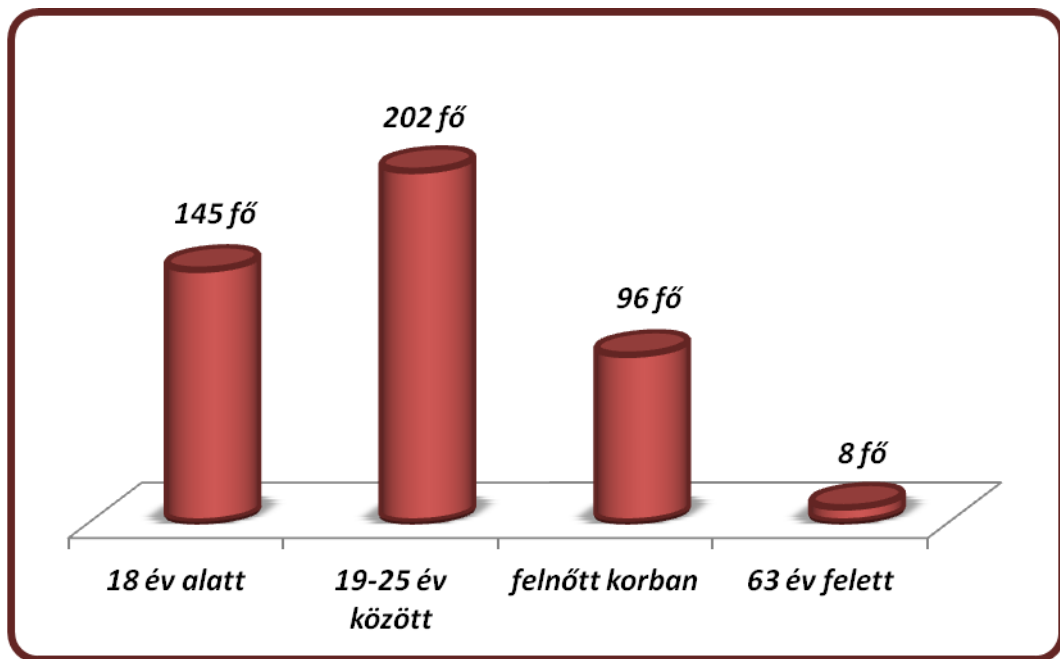
11. ábra: Pénzügyek megtervezésének aránya

(Forrás: Saját kutatás alapján, N = 620)

Napjainkban élő családok többsége – 71 százaléka – előre megtervezi pénzügyeit, melyhez van, aki készít családi költségvetést is (a válaszadók 39 százaléka). Azonban nem jellemző az, hogy valaki igénybe vegye ehhez pénzügyi szakember segítségét.

A tervezést tekintve számos ember rendelkezik rövid- és hosszú távú tervvel is, mindössze 5 százalékra jellemző, hogy egyikkel sem, tehát csak a jelen eseményeinek él, nem tervezi meg jövőjének alakulását. Azok, akik kicsit a jövőbe tekintenek és sok tervet szeretnének megvalósítani igyekeznek havi rendszerességgel megtakarítani. Ez azonban nem könnyű feladat a mai gazdasági helyzetben.

A kapott válaszok alapján csak 64 százalék képes havi rendszerességgel felhalmozni. Emellett a megtakarítási hajlandóság életciklusonként más-más korban jelentkezik először, mely az alábbi ábra alapján jól látható.

12. ábra: Az első megtakarítások elhelyezésének időbeli megjelenése

(Forrás: Saját kutatás alapján, N = 620)

Az emberek közel azonos arányban helyezik el pénzüket rövid-, illetve hosszú lejáratú megtakarításokban, attól függően, hogy várhatóan kinek mikor lesz az adott összegre szüksége. Azonban a háztartások megtakarításai jellemzően inkább alacsony hozamúak és kevésbé kockázatosak, minthogy a magas hozam érdekében kockázatot vállaljanak az így is bizonytalan gazdasági helyzetben.

Emellett sokan úgy gondolják, hogy pénzüket különféle biztosítói társaságok segítségével helyezik el, hogy a váratlan eseményekre (például baleset) elegendő összeg álljon rendelkezésükre. Azonban a kitöltők között voltak olyanok is, akik egyáltalán nem rendelkeznek semmilyen felhalmozott pénzüsszeggel sem, tehát e személyek úgymond „napról napra” élnek. Emellett felállítható egy sorrend attól függően, hogy ki milyen céllal kezdi el az el nem költött pénzét felhalmozni. Sokak leginkább azért gyűjtögetnek, hogy fenntartsák családjuk anyagi biztonságát. Azonban számos dolog van, amire még féltre kell, hogy tegyen az ember, melyek közül néhányat kiemelnék egy ábra segítségével.

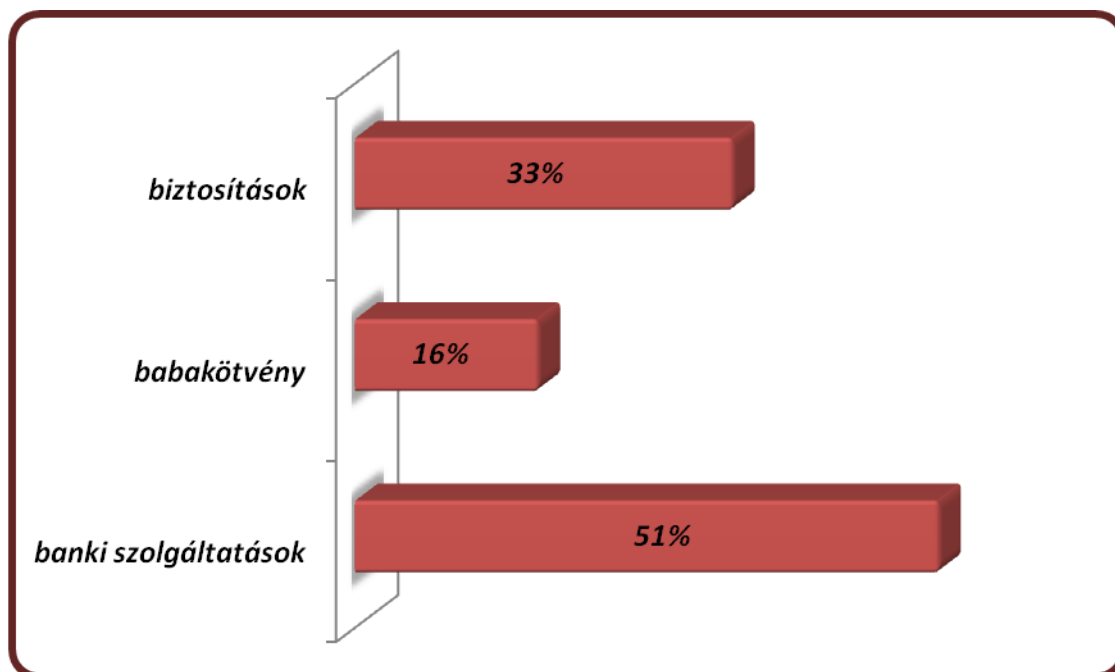

13. ábra: Célkitűzések megoszlása a megtakarítások terén

(Forrás: Saját kutatás alapján, N = 620)

Az előbbi ábra alapján a sorrend a következőképpen alakul: a család anyagi biztonságának fenntartása után lakásra, majd későbbi vásárlásokra, tanulmányokra, a gyermek vagy unoka jövőjének biztosítása érdekében és végül legkevesebben a nyugdíjas éveire teszik félre megtakarított pénzeiket.

Akik gyermekük vagy unokájuk számára próbálnak megtakarítani leggyakrabban a pénzintézetek által kínált lehetőségek közül, 33 százalékuk a biztosítói intézmények kínálata közül választanak, azonban az állam által nyújtott segítséget – a babakötvényt – nagyon kevesen választják (mindössze 16 százalék).

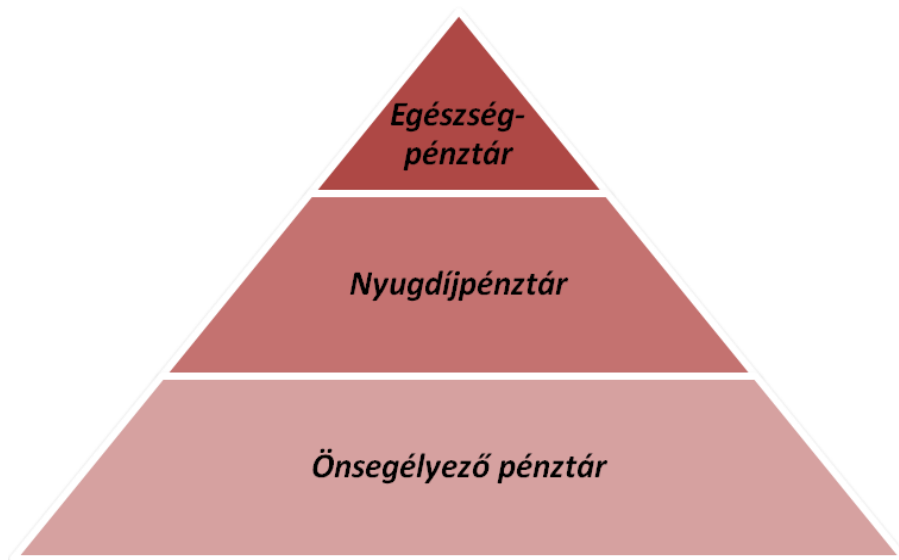

14. ábra: Gyermek számára választott takarékosági módok alakulása

(Forrás: Saját kutatás alapján, N = 620)

Kiemelkedő szemponttá vált manapság a lakáselőtakarékosság fontossága, azonban a kitöltők 36 százaléka nem is ismeri a Lakáselőtakarékossági Pénztári lehetőséget, ami viszont nagy segítséget jelenthet, legfőképpen az állami kamattámogatás és a nyújtott kölcsön miatt.

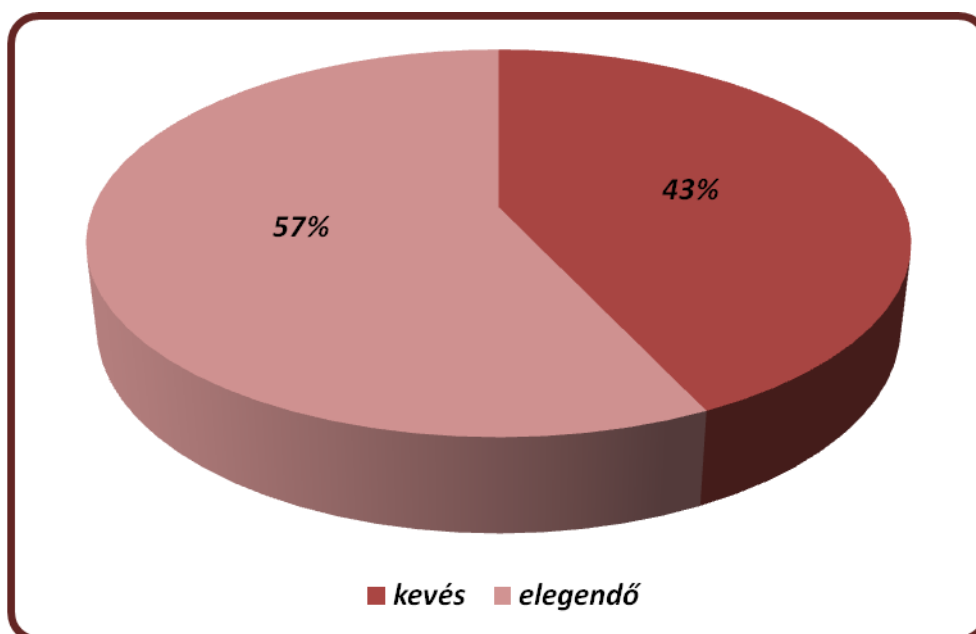
A különböző önkéntes pénztári befizetések is igencsak elterjedtek, viszont így is van olyan, aki még nem is hallott e lehetőségekről. Leginkább az Egészségpénztári tagságot veszik igénybe, másodikként a Nyugdíjpénztárt és végül az Önszegélyező pénztárt használják legkevésbé. Ennek ellenére, hogy ilyen lehetőségek állnak fenn nagyon kevesen gondolják úgy, hogy tartalékolni kellene a nyugdíjas évekre is. Aki pedig félre tud tenni valamennyit is az időskori évekre, legsűrűbben az Önkéntes Nyugdíjpénztári lehetőséget választja.

15. ábra: Az önkéntes pénztárak használata

(Forrás: Saját kutatás alapján, $N = 620$)

Sajnos sokszor adódik gond abból kifolyólag, hogy az információ mennyisége és minősége nem megfelelő. A válaszadók csupán 57 százaléka véli úgy, hogy elegendő információ áll rendelkezésére.

16. ábra: Az információáramlás jellemzője hazánkban a pénzügyek terén

(Forrás: Saját kutatás alapján, $N = 620$)

Véleményem szerint ez a nagy információhiány észlelhető is a megtakarítási szokásokon, mivel sokan tanácstalanok pénzügyeik terén. Úgy gondolom, a magyar lakosság pénzügyi kultúráját tekintve eléggé elmaradott a környező népekhez képest, ezért e terület javításra szorul. Bővebb, a mindennapi ember számára érthető és hasznos információkra lenne szükség, hogy mindenki tudatosabban tudja intézni családjá pénzügyeit a könnyebb megélhetés érdekében.

ÖSSZEFOGLALÁS

*„Ne azt tedd félre a megtakarításaidból, ami megmarad költséid után,
hanem költsd azt, ami megmarad megtakarításaid után.”*

/Warren Buffet/

Úgy gondolom a mai világban kiemelt szerepet kap a megtakarítás. Éppen ezért úgy építettem fel dolgozatomat, hogy mindenki rátaláljon a számára alkalmas lehetőségeire. A jól informáltság az alapja annak, hogy valaki megfelelően tudjon gazdálkodni saját és családja pénzügyeiről. Ehhez azonban nem elég egy helyről hozzájutni az információhoz, alaposan kell vizsgálni, több irányból kell egy adott dolgot megközelíteni. Egy nagy probléma van, hogy az emberek vagy nem kapnak elegendő felvilágosítást vagy az számukra nem érthető. Emiatt lenne fontos, hogy hazánkban minél nagyobb helyet kapjon a pénzügyi kultúra fejlesztése. Ez azért is lényeges, mivel számos felmérés szerint a magyar lakosság nem eléggé tájékozódott ezen a téren, így nem tudja kihasználni vagy nem is veszi figyelembe a számára jelentkező lehetőségeket.

SUMMARY – LIFE CYCLES

It cannot be confined strictly since it differs individually when the person becomes employed or when he finishes his studies, what kind of employment he can establish, in other words where he takes place in the hierarchy of life. Except that it not an adaptable scheme for everyone, we need to have these steps in life.

SAVINGS IN CHILDHOOD

We can consider the saving possibilities of children being between the age of 0 and 18 from three different views, from the view of the state, the banks and the insurance companies.

Form of savings offered by the state

The BABY BONDS or life-starting support which is controlled by the Act CLXXIV. of 2005. It is a form of deposit which is handled by the Hungarian State Treasury. It can be opened anytime below the age of 18. The start securities account consists of two parts: there is a client account which is for the register of the invested amount and also there is the securities account which ensures the register of the securities stock coming from investments. The subsidy and the sum of the transferred payment is put on an account where it does not yield interest. To earn some interest, an order has to be given for buying or subscribing marketable securities dealt by the treasury. This is a subsidy by the state which consists of the personal payments and the yield. Initially it was allowed to be taken out for children born after 31 December 2005, who have Hungarian nationality and reported residence. Later it was changed and now an account can be opened for those who were born before the 1 January 2006 but they do not get the life-starting support given by the state. In the rate of the payment some state subsidy can be available but it is maximum 10 percent per year or 6000 forint except in case of regular child protection allowance when it can be 20 percent or 12000 forint. The sum of the subsidy and the yield can be kept in government security which ensures a long term possibility because of the state guarantee. Just because of the state guarantee it is a long term and safe investment. Keeping and using the account and also the payment is free of charge. There is no commitment to pay any tax, duty or contribution after the yield and savings. The amount of money collected on the account can be taken out by the account owner after reaching

the age of 18 for some purposes defined by the law: studies, starting on a career, housing, creating the conditions of having a baby and some other defined goals.

Offers by insurance companies

Each parent has a dream to ensure his child a carefree adulthood without financial problems. To reach this, they can take advantage of the right insurance which can increase the invested sum of money with the help of regular savings and the acceptable yield. Several insurance companies offer many options. It is the parent's task to find the most appropriate one to his child.

The role of financial institutions in savings

Nowadays most of the banks offer services even for children. This can be a great opportunity for these financial institutions since there is a big probability that the adult children will stay at their chosen banks later as well. Establishing the first contact with the bank can be mentioned at that time. Young people can open a so called junior account (NEMZETKÖZI BANKÁRKÉPZŐ KÖZPONT – 2011), which is a current account. The current account is created by a bank account contract which deals with the contractor's cash flow. Besides this one can claim for a bank card with which the owner can dispose of his account. These accounts are excessively suitable for financing future goals since the sum on the account can be increased by regular payment any time and it also bears interest. On top of this, account management is free of charge at most of the banks. The main goal is to save and to introduce children to the world of finance. This is a liquid kind of savings, so it can be used freely any time.

SAVING POSSIBILITIES OF THE YOUTH

Part of those being between the age of 19 and 25 probably do not have regular payment but they can get some income from summer or student jobs, from jobs at weekends or nights as well as from student fees. However, their personal expenses are not typically higher than their earned income since most of them still live with their parents so they get some financial support from them. So they do not spend on overhead costs and food either. The spare money can be invested in smaller savings with which they can reach the smaller goals they have set on their own. Since the income of this age group does not represent a significant sum of money like in adulthood, they seek after freedom from risk

and thereby smaller yield. That is the reason why the simple saving forms come into view more often at this age, for example opening a bank account, savings account management or deposit. These financial products are useful for objectives to be achieved in the near future like financing studies or housing (PSZÁF – 2003).

SAVINGS FROM ACTIVE ADULTS

With having a budget, we can make it clear what the family members' income enough for or what to spend money on at all events. We have to measure what is not so necessary for daily living.

Later it also turns out how much is the sum that can be saved after consumption, or is there any left at all. It should be thought over in details and plan ahead since it can make our future goals easier to achieve. We can differentiate between daily, weekly or monthly as well as yearly planning depending on who is the person and how long he can plan ahead. We have to measure all our expenses and incomes for the planned period – for this we have to consider all the family members one by one – and we have to plan in a way that our incomes need to be more than our expenses. Finally with the help of the saved sum we can have different savings depending on our future plans (YOUR BUDGET – 2014). The rate of savings can be increased if we use the options and discounts offered by the laws (tax and contribution benefit).

To encourage the self-care of households a program called „Családi Kasszasikerek” was created by the Provident Ltd. Its goal is to raise the tendency for self-care with joining families. This program came to being in June 2008 and it has had several members so far. It was thought that a program like this is needed to be created since the saving ability of Hungarian people is quite low according to some recent studies. The basic principles of this campaign are responsibility, prevision, growth, safety and problem solving (CSALÁDI KASSZASIKEREK PROGRAM – 2008).

However, it is important to understand that investments and savings are not the same in meaning, apart from using them as synonyms in everyday life.

The thought of making home

Among adults, advance-saving for housing has a great emphasis nowadays. Buying a flat or a house has an extremely big importance since this is the basis of family formation.

This process requires high costs, so a solid financial background is needed for it. So it can be a great help if the family has any kinds of savings. Building and Loan Associations appearing at different financial institutions are specifically intended for this purpose (Act CLXXXVII. of 2005). This form of service can be dissolved into four parts: it contains all the bank deposits, the monthly savings, the support from the state, the credited interest for the state support and also the joined mortgage. Consequently, collecting bank deposits and granting of credit are considered the main activity. Its advantage is that there is no need for capital to start with. This is a construction supported by the government. Besides we can personally choose the period of savings depending on how much can be saved monthly. However, it is not compulsory to have a mortgage, but the state provides the possibility for it. It can be used for many purposes: building, modernizing, renovating, enlarging, reconstructing a house/flat, or buying a site, etc., according to Act CXIII., paragraph 8. Taking advantage of it can offer a great possibility to satisfy the housing needs in the future.

The importance of developing security

From the view of founding the future, many people choose the possibilities offered by the insurance companies, since such events can occur any time which will have high costs that one may not be able to finance in that moment. Different insurances can help with it. Generally, we can make a difference between life- or not life insurances (for flats, cars, travelling, etc.) from which everybody can choose the best one considering their needs since many kinds of insurance products have appeared till this time: life-, accident-, and illness insurances which can make easier to finance the cost of death or illness; property management – in case of damage it is paid by it; insurances that should finance the damages we made. Some advantages are that the risk is taken by the insurance company; so when such an event occurs on which the signed contract refers to, the insurance company is bound to pay for it. The insurance itself can be considered as a kind of savings, however, the insurance has a regular fee which needs to be paid carefully to be allowed to use for damages in the future. Besides this, choosing an insurance company can happen in different ways considering the contract details, fees and responsibilities, as well. The main point is that we need to think over thoroughly for what it is (not) worth signing an insurance. It is important that the value of the insurance be proportional to the extent of the arising risks. (CSALÁDI KASSZASIKEREK PROGRAM – 2008).

THE FINANCIAL BACKGROUD OF THE OLD

From the moment of retirement, the depletion of the previous savings start to emerge and to keep the previous life standard, more savings are needed. There are several options to the old for saving in case there is some money to save. Bank accounts have already been created for this age group, besides this making a deposit or some other forms of investment is also available for anyone, and in addition, the insurance companies offer a wide range of constructions. The main point in this case is that everybody should find the best way of savings for himself. It is necessary to be up-to-date even when we are pensioners since these decisions in connection with savings demand profound planning.

IRODALOMJEGYZÉK

Szakirodalom

1993. évi XCVI. törvény az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról

1995. évi CXVII. törvény

2005. évi CLVI. törvény

2005. évi CLXXIV. törvény a fiatalok életkezdési támogatásáról

2005. évi CLXXXVII. törvény a lakás-takarékpénztárakról szóló 1996. évi CXIII. törvény módosításáról

Balogh József – Gazdálkodj tudatosan! – Privát pénzügyek (12. oldal) – letöltés dátuma: 2014.05.27.

(https://felugyelet.mnb.hu/data/cms1571958/pszafhu_palyazat_baloghfulop.pdf)

Dr. Balyó László – A háztartás pénzügyei – Banki szolgáltatások igénybevétele háztartások által - 1. fejezet (3.oldal)

Hitelintézeti szemle – 2005. negyedik évfolyam 4. különszám - Dr. Matits Ágnes – Az önkéntes pénztárak helyzete és jelentősége (3. oldal)

Nemzetközi Bankárképző Központ - Az életciklus pénzügyei avagy a háztartások pénzgazdálkodásához szükséges alapismeretek (7-8. oldal)

Nemzetközi Bankárképző Központ - Az életciklus pénzügyei avagy a háztartások pénzgazdálkodásához szükséges alapismeretek 3. fejezet: Amikor még nem vagy a magad ura (11. oldal)

Öngondoskodás és tudatosság – Szakirodalmi áttekintés - Tomori Pál Főiskola – Süge Csongor főiskolai adjunktus (Megjelent: Tomori Pál Főiskola In: Tudományos mozaik 8. 2011. pp. 195-200.) – letöltés dátuma: 2014.07.14.

Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete – Megtakarítás a mindennapokban – 3. oldal

Pestiest különszám – XIV. évfolyam 93. különszám – Megtakarítások – letöltés dátuma: 2014.06.17

PSZÁF – Fogasztóvédelmi osztály „Köznevelés” című lap (2003. október 31.)

Üzleti kalauz nőknek – Kiadó: Sanoma Media Budapest Zrt.

Internetes források

Családi Kasszasikerek – Pénzügyi Öngondoskodás program (Nyugdíjrendszer) – letöltés dátuma: 2014.07.09. (<http://www.csaladikassza.hu/>)

Családi Kasszasikerek – Pénzügyi Öngondoskodás Program 2008. június 3. – letöltés dátuma: 2014.07.09. (<http://www.csaladikassza.hu/>)

<http://www.pszaf.hu/fogyasztoknak/megtakaritasok/megtakaritasvalasztas/miertjo.html> - letöltés dátuma: 2014.07.02.

<https://www.fundamenta.hu/web/guest/lakaselotakarekossag?gclid=CMGT6bbC48ECFY LHtAodL2kACg> - letöltés dátuma: 2014.07.02.

Nyugdíjkérdés, avagy az öngondoskodás könyörtelen kényszere (www.pointernet.pds.hu)

Öngondoskodás – Az egyetlen járható út /2014. január 1./ (www.piacesprofit.hu)

Sokan még mindig befőttesüvegben tartják a megtakarításaikat /2014. szeptember 14./ (www.piacesprofit.hu)

Sokan még mindig befőttesüvegben tartják a megtakarításaikat /2014. szeptember 14./ (www.piacesprofit.hu)

The Basics of Saving and Investing - Investor Education 2020 – letöltés dátuma: 2014.09.30.

Your budget – Take control of your finances – letöltés dátuma: 2014.09.30. (http://www.cba.ca/contents/files/misc/cba_budgetworksheet_en.pdf)

MELLÉKLETEK

1. MELLÉKLET: KÉRDŐÍV

Kérem, szíveskedjen e kérdőívet kitölteni, mellyel nagymértékben hozzájárul dolgozatom elkészítéséhez, ami a főiskolai tanulmányaimhoz rendkívül fontos! A feltett kérdéseknél értelemszerűen X-szel kell jelölni az Ön számára helyesnek vélt választ. Némely kérdés esetében több válasz is lehetséges, melyet jelölni fogok. Segítségét köszönöm!

ÁLTALÁNOS KÉRDÉSEK

1.) Ön az alábbiak közül melyik korosztályhoz tartozik?

- ☐ 0-18 év
- ☐ 19-25 év
- ☐ 26-62 év
- ☐ 63 év felett

2.) Mi az Ön neme?

- ☐ férfi
- ☐ nő

3.) Mi jellemzi családjá összetételét?

- ☐ 1 személyes háztartás
- ☐ 2 személyes háztartás
- ☐ 3 vagy több személyes háztartás

4.) Az Ön háztartásában hány emberről kell gondoskodnia (gyermek, nagyszülő)?

- ☐ nincs ilyen személy
- ☐ 1 fő
- ☐ 2 fő
- ☐ 3 vagy annál több személy

5.) Miből származik az Ön fő bevételi forrása?

- ☐ alkalmi munkavállalás
- ☐ rendszeres jövedelem
- ☐ egyéb

HÁZTARTÁS PÉNZÜGYEIVEL KAPCSOLATOS KÉRDÉSEK

1.) Megtervezi-e családja pénzügyeit?

- ☐ igen
- ☐ nem

2.) Amennyiben igen, ehhez készít-e családi költségvetést?

- ☐ igen
- ☐ nem

3.) Igénybe veszi-e pénzügyi szakember segítségét a tervezésben?

- ☐ igen
- ☐ nem

4.) Amennyiben igen, milyen területen tevékenykedő szakember segítségét veszi igénybe?

- ☐ biztosítási szakember
- ☐ befektetési tanácsadó
- ☐ egyéb

5.) Hosszú-, vagy rövid távú tervekkel rendelkezik?

- ☐ hosszú
- ☐ rövid
- ☐ mindkettő
- ☐ egyik sem

6.) Van-e lehetősége havi rendszerességgel megtakarítani?

- ☐ igen
- ☐ nem

7.) Amennyiben igen, mekkora az erre szánt összeg (havonta)?

- ☐ 0 – 5 000 Ft
- ☐ 5 000 – 20 000 Ft
- ☐ 20 000 Ft felett

8.) Rendelkezik-e megtakarítással?

- ☐ igen
- ☐ nem

9.) Amennyiben igen, hány évesen kezdett valamilyen megtakarítási formába?

- ☐ 0-18 év
- ☐ 19-25 év
- ☐ 26-62 év
- ☐ 63 év felett

10.) Megtakarításait mi jellemzi általánosságban? (több válasz is lehetséges)

- ☐ rövid lejáratú
- ☐ hosszú lejáratú

vagy

- ☐ kevésbé kockázatos
- ☐ kockázatos

vagy

- ☐ alacsony hozamú
- ☐ magas hozamú

vagy

- ☐ nem rendelkezik semmilyen megtakarítással

11.) Milyen céllal takarít meg? (több válasz is lehetséges)

- ☐ tanulmányokra
- ☐ lakásra
- ☐ család anyagi biztonságának fenntartására

- ☐ gyermek/unoka jövőjének biztonságára
- ☐ későbbi vásárlásokra
- ☐ nyugdíjas évekre
- ☐ egyéb

12.) Amennyiben gyermeke/unokája számára takarékoskodik, mely intézmény által nyújtott lehetőséget választotta?

- ☐ állam (Babakötvény)
- ☐ biztosító társaság
- ☐ pénzintézet

13.) Rendelkezik-e valamilyen biztosítással?

- ☐ igen
- ☐ nem

14.) Amennyiben igen, hány éves korában kötött szerződést először?

- ☐ 0-18 év
- ☐ 19-25 év
- ☐ 26-62 év
- ☐ 63 év felett

15.) Mekkora összeget tud biztosításra szánni havonta?

- ☐ 0 – 5 000 Ft
- ☐ 5 000 – 20 000 Ft
- ☐ 20 000 Ft felett

16.) Ismeri-e a Lakástakarék Pénztári szolgáltatást?

- ☐ igen
- ☐ nem

17.) Amennyiben igen, igénybe veszi-e?

- ☐ igen
- ☐ nem

18.) Hallott-e már az önkéntes pénztárak valamelyikéről? (több válasz is lehetséges)

- ☐ Önsegélyező Pénztár
- ☐ Egészség Pénztár
- ☐ Nyugdíj Pénztár
- ☐ egyikről sem

19.) Amennyiben igen, igénybe veszi-e valamelyike(ke)t? (több válasz is lehetséges)

- ☐ Önsegélyező Pénztár
- ☐ Egészség Pénztár
- ☐ Nyugdíj Pénztár
- ☐ egyiket sem

20.) Takarékoskodik-e előre a nyugdíjas évekre gondolva?

- ☐ igen
- ☐ nem

21.) Amennyiben igen, milyen formában?

22.) Elegendőnek tartja-e az Önhöz eljutó információk mennyiségét a különféle megtakarítási módokról?

- ☐ igen
- ☐ nem

23.) Mi a véleménye a hazánkban lévő megtakarítási termékek kínálatáról?
